

I II

4/12

Dukagjint

- a) Dera e Dukagjinit
- b) Brëza Dukagjinit
- c) Rrethi i rindimit t' Dukagj
- d) Përqendrimi i Dukagj

I II

Princesa e Shqypitarit t' Maleve
(Cfr. Tacitum, "Germania")

III

Kamioni i Derrë Dukagjinit
Tregime e muresime
e dohe

ALLGEGOR

Gentile

O. F. M.
Genève, 28-XII-1913
1-I-1914

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Shkruen:

A. Shtjefni Konstanlini Gjeçov-Kryeziu
O. F. M.

Gomsige-Gojani i poshlerim

28-XII-1913

Jillue

She 1. t' Kalldorit, 1914
krye.

A. S. K. Gjeçov-Kryeziu
Tianeskan

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)
1927
Gjeçov

Dukagjint.

1. Dera e brërsa Dukagjinosh.

Tij këndë a tij veshqur ndollniët e jetës
s' Gjergj Haxhiotit - t' Skenderbegut, shpesh herë na ka-
lojnë para syjsh emnat e Dukagjinve, porse, munda t' tham,
se kurrsi herë s' na kan ndalë turrin e syjve kës emna
t' ndeerta; e pse? prandëj persë, tij këndë t' ndollu-
nat t' bindshme t' ditve t' Haxhiotit, e syri e mëndja
na jeshin t' habitue e t' hutuenie fare mas pënës e
trimniësh t' kti Burrit t' pa-shoq n' jetë; t' cillat tij
i ndjekun me sy e me mënde t' pime, na bëjnë
me qitun n' harrim fatosa t' tjerë, t' cillt janë këne
fajja e bardhë e komit t' onë e krah i djathtë i Sken-
derbegut, e q' dajshin m' shëj si nder lufta, si nder
kshille për kohë roja e kujdesi i atnes s' onë n' t' da-
hun sot këndra qdo t' turrin t' annique t' onë.

Nder kta fatosa, t' cillt i nepshin ndimë si me
kshille si me krah Prësit t' rrebët t' ushtrisë Shqyp-
re - Haxhiotit, kryet e vëndit xanë Dukagjint.

Me folë Shqyp, maa fort permëndet emni
i Dukagjinve n' gojë t' komit t' onë, se emni i Skenderbegut.

* Sidomos në fegem, tij fillue na Kurbi e të këndëj.
Edhe Labëria - Arbereshë e Velmës, gjyqohen me
kamne të vëndit, si këndëj me kamë të Lekës.
Vlone, 1920, Gullt.

Dera e brërat e Dukagjinve

Tembi Dukagjint

Cfr. Acta et diplomata, Vol. II (Thalassary)

Numeris: 427, n. 3, 501, 517, 520, 607, 667,
* 708, A 52., 725, 726, 734, 413, 501, 694, 340,
413, 501, 501, 517, 519, 520, 535, 548, 607,
667, 694, 501, 501, 520, 501, (duerra nomi
na Dukagjinorum.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

2 ~~7~~
O Lëmbra e Shqypitarit është mënua e njetun n' Dukagjint se
n' Iskenderbegun. - Me poetë Shqyptarin per Dukagjint,
vij din me t' kallxene shûm pînë per ka; shûm shêje
t' lûmna prejë sish; shûm gjygje e plegnië e man
n' mënd, t' cillat i qet n' pînë edhe sod. Per Iskender-
begun pak, e vënde-vënde as pak s' diin me na diftne
ndo'i pînë t' tien. - Krahë vjen kjo, mën tutje do
t'a mörnin vesht. +

Dukagjint ishin një fis i mādhnueshem i Shqyp-
niës; dera e mādhe edhe e daame n' shûm rjarme.
Kraa pasi bën shûm krushqie ane dyer perandore t' Kon-
stantinopolit, edhe e lidhun n' besë me dyert e para t' Ger-
biës e t' Shqypniës; ~~Per~~ permëndun per krahë gjāja e pasn-
nia, krahë krimnia e ^{si s' i kjo} ~~kujaria~~, e per krahë hapesia e re-
thit q' s' undojshin n' Delmace t' eper kudej Kotorrin
e shtrihet edhe përtë Drinin. Krahë i s' undimit t' ty-
ne thirrej me emen t' kye "Dukagjin". (1) +

(1) Daniel Barleti (Volum VII. D. pag. 82 columna 2.)

7
BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Brëza Dukagjinit.

Krahë e kanë pasë rrëza e brëzave Dukagjinit, komi i ynë pak gjëa din me na kallëne përmi brëza t'kyne, veç se kanë pasë sëndue një pjesë t'madhë t'Shqypnisë. (©)

Mkû po i njehim brëzat e Dukagjinve maa s'parit mas historësh masandëj mas gojëdhënës.

Brëza, a maa me rrugë t'thona vargun e ëmnave t'Dukagjinve, posë disaave që na i kaa lënë Flavi Thonneri, e që do t'jenë rrokopujë m'rrokopujë komi i ynë mëk i njeh, e posë tri-kater ëmnash tjerë s'n din as ëmen as pënë.

Orse:

"Tammsh'i I, ëmni maa jetik i deris Shqyptare e sënduese t'Dukagjinve shkëmbej: Kryezoti i Ladrinës, i Malit t'Kisë - m'ndhë t'Shkodres e t'Gerrëndit, i Pultit (Pulaka) e i Shatit." Tammsh'i I. diq n'vjetë 1281.

Deri e Dukagjinve ka pasë nën sëndim t'vet t'kana malet me Shkodër e me Lezhë, e edhe Shatin e pershute sëndim i kyne; porse maa vonë, sëndues t'Shkodres t'deris s'Balshajve, e shtrinë sëndimin e vet edhe mii Shatin, a me hiir a me t'pa-hiir, mëk dihet. - Një n'vjetë 1350 Shati ka pasë këndë i Dukagjin.

(©) "... Atri si tengon discesi da Grifone di Altapaglia, come li Signori Duceagini..." (Fr. Sansovino, Della Storia universale, etc. In Venetia, MDLXIII. (1568); Giov. Ch. Bonardo, in Vinegia, 1584.)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

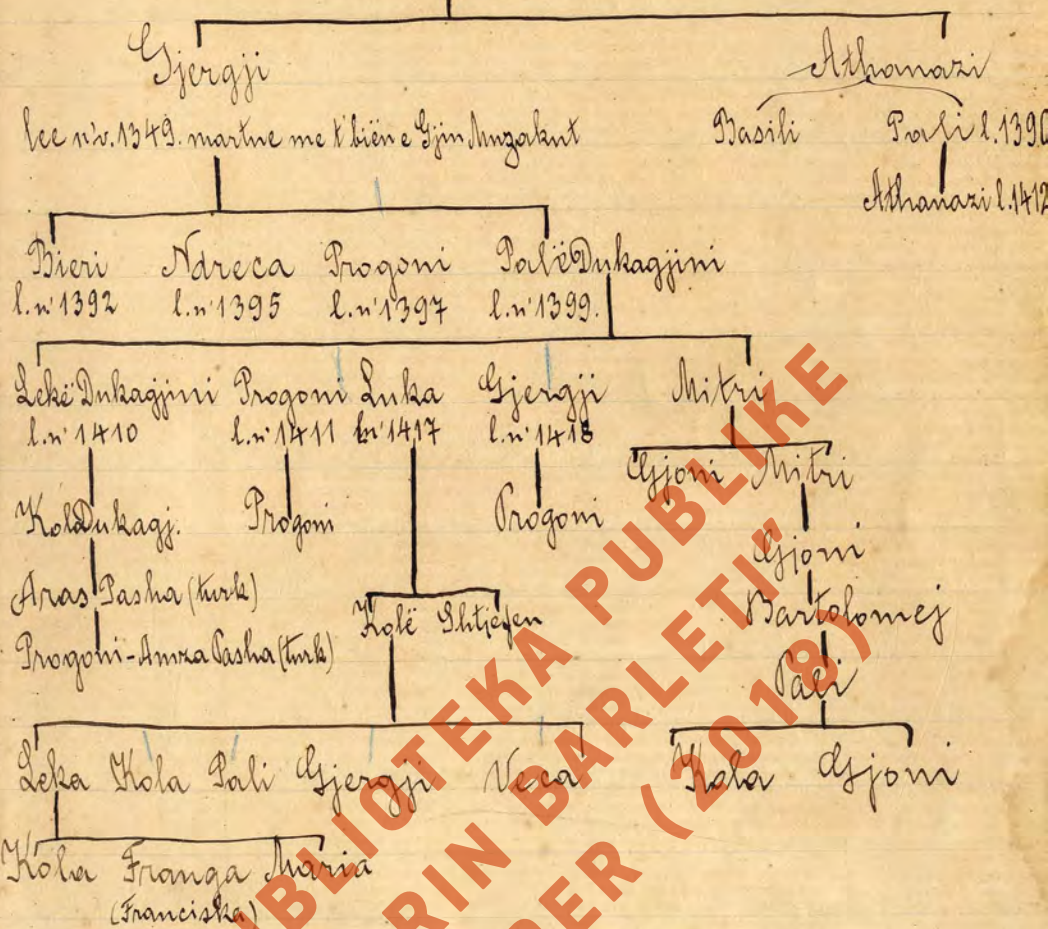
Оное:

c) Me Shtjefen Maramontin, 1423, Luk Dnkagjini
mortue me Tojsaven t' biën e Shtjefen Maramontik.
Shif drasëzat e brëzave t' Dnkagjinve.

8. Doraseza e brêzave t' Duhogjinve:

III.
Dukagjini (1)

a se
Yjin Dukka
(Cf. Flav. Comm.)

(1) Prof. D. G. Yakovlev-Menturi, "Genealogie dei Principi Albanesi." A. 1904.

Drasëra e II. - Prof. G. Jelcich, Spalato 1899
 "La Ledda"

Balsha i I.
 1356 ± 1362.

2) Krasimir, 1362 ± 1372.
 martire me Prenen t'biën e Progan Dukaagjinis.

Drasëra e III.
 Jamsh Topia

?

Karli
 martire me Vojsaven t'biën e Balshës I.

Vojsava martire me Kirsagin (burri i parë)
 " " " Progan Dukaagjinis (b. i dytë)

V

Konstantin Komneni (l. 1454.)

Pentesilea
 martire me Lek Dukaagjinis t'birin e Palit.

IX

Shtjefen Marumonti (1423)

Vojsava
 martire me Lek Dukaagjinis

Yakov "Gencalag, t'ri Pircipij
 Albanesi.

~~Vij breznj e kureshte~~

(Kollene prej Mirash Adant i Mikesanaj - Shale Dukaagjin.)

- I. Mirash Cali
- II. Gail Mirashi
- III. Mirash Adon
- IV. Paine Lulashi
- V. Lulash Gjoni
- VI. Gjo Gila
- VII. Gil Martini
- VIII. Marti' Mikesani
- IX. Mikesa' Rici
- X. Ric Peci
- XI. Peci Rika
- XII. Rik Cepa
- XIII. Cep Vladi
- XIV. Vlad Nêkin
- XV. Nêk Lulashi
- XVI. Lul Foti
- XVII. Fot Shëroko
- XVIII. Shërok Dedë
- XIX. Dedë Shala
- XX. Shala Dita
- XXI. Dite Duka

- XXII. Dite Leka
- XXIII. Leka Duka
- XXIV. Duka Gjini

Shkoder, 22-VII-1924.

[Signature]
 franciskani

Thotë "Shylli, dritës"

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

6
 Po filloj me imtue brëza, jetesen e trim-
 niët e Dukagjinit me historësh një kii t'm' murrë
 fregia, e masandëz mas gojëdhënash t'komit t'ëm.

Gjin Duka-Duka Gjini.

N'varg t'brëzave t'Dukagjinit, mas drrosës s'Fla-
 vit, Komnenit, kryet e vëndit xën Gjini Duka.. Kii
 kaa lee, shka kaa bōa e kii diq, historja s'na kall-
 xon gjāov, e per ket avrsye nuk mūd t'shtyhem
 n'hetim t'pimve t'kia.

Gjini pat dy djelm:

- Gjergjini, i cili i len n'vjetë 1392, e n martine
 me t'biën e Gjoni Duka. Gues nuk i dihet emri..
- Athanasin, t'cillit as vjetë i t'leemit s' i dihet.

— Oroë: Progan Dukagjini permëndet n'vjetë
 1387 e 1394.; Ky pat marrë per gure Yrenen t' mo-
 tren e Gjergj Topisë. (Gleich "La Zadda".)

Gjergjit t'Gjin Dukës i leene:

- Bieri n'vjetë 1392
- Adreca .. " 1395
- Progani .. " 1397

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

d) Poli n'vjetë 1399.

Per a, b, c) nuk diim gjaa me kallxne; nën d) kudohej emri i Polë Dukagjinit.

Poli burri i mëndqem e i hollë per kohë pünët e syzja e sündimit; krim bujaar sara s'kallxohet me gojë! Poli kje një sündnes i hijeshme prejë t'gjitha vetigjsh që lyren m'një mieri kso kâmet; këmergjaa, besnik, mirënjohshem (ovarshem), i kuptueshem. P'amel nder qortime e ndershkime, i hollë e i mârren vesht. Prejë pusiësh a gercnimesh nuk i habitej as i lutohej mëndja, por aty e m'at hov e gjëcte vaaan per me i dalë n'krue çdo preriknt. Mndyrë e t'përmnit t'kui me gjithkând aq e këndshme ishte, që s'ishte këmer që s'e kerhiqte e s'e bëjte me e dashtë e m'n shkruë mas fjalës s'ti. Gjithkush thojte, se Poli me mndyrë e me ato vetia që ndritshin m'të kishte mnejt me sündne një mretinë t'madhë.

Aderi goja e Gjergj Kastriotit pat marrë me shqyptue kto fjalë t'madhmeshme permiu Galin, që t'i kishte pasë qeshë fati Shqypniës me pasë edhe ndonja kso Prinsash, si kje Poli, krim, bujaar e besnik, Shqypnia ishte kâa një mretinë

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e mādhe edhe e permëndum n' pak kohë!

Perrëndi a Lenropolis i Bardhecit, e Ulpia, ni i Biemmit, s'kua pasë tjetër pasë një sobjës s'vogël, e mbi njëhtë mii njimii e pësquind fëmijë kner ndërroj jetëi i aati i Salit, e ky aq e pat sqjannë, madh me e shukurme me gjind, gjaa, trajtë e pasunie, q' njëhej nder t'parat e nder mēa t'pasmet gjytetë t'Shqypniës e nder mēa t'popullnemet. Mas debet t' Salit Ulpiani njëhtë përmohet mii fëmijë.

Porë q' Salit i prite popullit vet e ushtriës me tregime burimet, bujarit e trimnit, kti i del te koha me ju perkrab edhe s'ndimtarve t'tjerë t'atmes s'onë, k'u me msime e kshille urtiet, k'u edhe me ndimë t'krahit nder lufta.

Që shka thotë historja:

T'kuvënd t'përgjithshem t'Orinsave t'Shqypniës q' i qishi n't mledhum goja e Gjergj Kastriotit n'gjytet t'Lezhës permasi pshtoj prej dorët t'Sull, kan Muratit, mūd t'kthona se kryet e vëndit xhene Daskagjint n'ket t'mledhum. Salë Daskagjini, i cilli ishte një Orins nder mēa t'permëndumt n'Shqypnië, jo veq, per preth t'hapët q' s'ndote e per kahi bīndja ndaj t'human Fee, por edhe

(1) Kuvëndi u bā me 2-III-1444
(G.M. Biemmi, Lib. I. p. 30)

+ Përrëndi a po Diphani
i Kosovës?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

9 X
n' ket t' mledhëm u dora m'shëj, tuj e sjellë kujdesin
e mëndës e t' fuqisë për me i dhënë ndimë e krah
Shkenderbegut kundra fuqisë s' Tyrqve, t' cillt gati-
keshin me e mbyjë. - Besa e bujaria e Calit
merrinë me jan mushë mënden edhe Prinsave
tjerë t' Shqypniës, e t'n lidhshin n' besë me Shkender-
begun, tuj e trimme sejcillin, që t'i nepshin
ndimë Shqypniës e Shkenderbegut me djelm e
me armë sara kush t' mnejte, e ashtu t' münd
ka dihte Shkenderbegu sorsiën e ushtrisë Shqyptare
e t' münd ka vëte për fije pënen e t' ju përgatitë
luftës që do t' kishite ndërmjet e ktij e Tyrkut.

Goja e Calit i shqyptoj disa fjalë t' këndshme
n' at t' mledhëm, tuj jan paragjitur Prinsave t' zezat
e prënimet që i qercnoheshin Fees e atmes, edhe
i bëni m'n lidhë besa-besë me Shkenderbegun, e
ashtu t' bashkënumen me ja ndalë turin e fuqisë
Tyrkut. Vetë Cali kje maa i pari që i foli
Shkenderbegut djelm t' armatisë e trimia luftarë
për ket qëllim e me ket tregim bujarisë, i trim
noj edhe Prinsat e Shqypniës, t' cillt, përmasi
n' lidhë me besë me Shkenderbegun, t' gjith
s' bashkën e sqodhë edhe e njoftu për kryepriis

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

10 X
t'ushtriës Shqyptarë marë.

Ligjirimi i Calë Dukagjinit që e shqyptoj nder
rëy t' Shkenderbequt e t' Prinsave t' mledhëm, kje i kënd-
shëm edhe i arryeshëm, e t' anë flakë e zjarin. Li-
gjinim, që i nepte këmer e shpueset Shkenderbequt,
e Prinsat e Shqypniës i krimstet; ligjirin i madh-
meshëm që e qiti goja e madhmeshme si kje ajo
e Calë Dukagjinit, i cilli xënpill me kto fjalë:

"Loti Kastrit! Cer kohë që kee, jee djale
i ynë; per gjak që kee, jee vllan i ynë; per punë
që kee n'dorë, jee atë i ynë!"

Cermasi u lidhne Prinsat e Shqypniës me
Shkenderbequn, ju betuene me i ndëjë n' besë,
u pershndetne me Kryepriësin e ushtriës Shqyp-
tarë, u dorane e shkruene nder vënde t' veta; Cali
me Zahari Altisverin Princin e Dëjës, e me
dy dhëndorë t' Kastritit, e perenellne Krye-
priësin prejë Lexhjet nje n' Kruë. U kalne
ne do dit nder knaqe t' madhmeshme n' gjy-
ket t' Kastritit, e shndosh e mirë dredhene
nder shpia t' veta. - N' shkak t' këtij t' mbe-
dhimit pat ardhë me Calin edhe Kola vllan
i këtij, i cilli ishte n' xës kohë vrtia e krimnia.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

~~X~~ Gher ja pot leqitë luften Maschariës Sulltan
Amrati, Vladishaji, mreti i Maschariës, ja dergoj një
shkronjë Skenderbegut, me t'cillen e thirte për me
i ndihmë me ushtri Shqypetare. Skenderbegu i per-
hapi lajmtari e kështu neper kater anët e Shqyp-
etisë, për me mbledhë n'kuvënd Prinsat e dhent.
- Kuvëndi u majtë n'Kryekishë t'Lezhës. - Posë
tjerësh, n'ket kuvënd erdhne dhe Pali e Koba
dy vllazet Dukagjinit.

Edhe n'ket t' mbledhëm ndriti burrnia
e bujaria e Palë Dukagjinit. Dërmasi n' dëftoj
qellimin e kësaj bashkimit Skenderbegu Prinsave,
Pali, posë që jn baba krah Kastriotit, me një
ligjirim t' flakët e t' arryeshem merrini me
jan moshë mënden Prinsave, që t' jn vëeshin
kshillit t' Kastriotit e s' lypmes s' Vladislait
t' n' gjeqjshin. Edhe pse n' bënë ~~namë~~ ^{namë}
Prinsat me gje djelm luftarë saa m'at
shum që mnejte kush, mëndimi i
t' shumëve kje, t' mos t' shkote Kastrioti
mei për ushtriës Shqypetare m'at luftë
e t' mos t' jn largote vëndit t'onë, prej
dro, t' që mos t' i moshet mëndja Tyskët

+ në ç' vjet?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

me marrë ndotë t'kurruun mii vënde t'ona me
t'paapritun, kuer t'niërte vesht se Kastrioti
ishte n' mergim. - Cali se Cali mriini me
jan thkajellne xëfen Prinsave t'onë, se lidhniës
s'Krishtënimut maa shum i vjeftote duka e
Kastriotit se mare nshtria e Shqypniës. Ata
s'kishin as nevojë per nshtri, saa per prisa
nshtriës. Mëra shum frigë e mmeer do t'i
shtite nshtriës s'Tyrkut shyna e Kastriotit, se
vreshtat e nshtriive me shum prisa tierë.

Si raane n' mende t'Calit t'gjith
Prinsa, ja lëne Kastriotit me t'kuptë pū-
nen e me jan dora shiten se kuer do t'n
misshin per luftë.

Mëra i pari laje Cali Dukagjini
i cilli ja lidhë Kastriotit me qne pësmit
djelm, me buk, me vesh'e mathë e me armë
t'veta per ket qellim. Ky kregim burr-
niet n dha këmer edhe Prinsave tierë,
qi me burrim e lenjari i lëne tridhet
mii nshtarë s'bashkent, me i qne Ka-
striotit e t' shkote me ta me i dhënë
ndimë Vladislavit mretit t' Hungariës.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Calë Dukagjini, i cilli rëndoj me die e nrtii,
me trimmii, burrmii e bujarii per katerdhet vjet
qorhi, kahë marimi i vjetit 1446, i erdh e
mrânjâ ditë, e deka mirzore ja than ket lule
Shqypitariës tuj e çue ke t' parët, n' kohë t' 61 vje-
tit t' jetës.

N' deke t' ktii far burrit, kje thekë marë
Shqypnia e t' gjithë sara e njëfshin per duke e per
kâa. Skenderbegut sidomos i kje molisë rënra
per ket dashamirë t' mirë, t' nderët e besnik,
e posaçe ju dhimt, se pse ju dner e n per-
mysne një shtyllë e pa-tëndun, qe pat dijt
me i majtë n' lidhmii vllazniet e n' besë bën-
rat e Shqypniës marë.

Calë kje një mieri râmâdh, i njëmëndtti
burër, trim bujaar e besnik!

Athomazit t' Gjini Dukës, t' cillit s' i
dihet vjeti i t' leenit as jetesa, i leene:

a) Basili n' vjetë ?

b) Pali " " 1390.

Per Basilin m' sara i dihet vjeti i t' leenit,
aq dihet se shka bânii, si jetoj e kû diq
dshkii t' thona edhe per Salin. (?!?)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

14 * Ngatresat e misionit e Dukagjinit.

I pabesit e Dukagjinit patne fillne
m' n dukë qyshë n' vjetë 1387 tuj n lidhë n' besë me
Tyrk, per rrënim t' tyre e t' atdheut t' onë (1)

Qe shka shkmen D. Farlati (2)

Si n shqetues e i rra vringu mretniës s' Serbis
e t' Russhjes, e xine m' n kraqytun ndermje' vedi Trin-
sat t' atin dhent, tuj n turre njani m' tjetrin, e tuj
qru shogji shogjin per me mnejt me grabite e me
pushtue ndo'i plbame tokë sejeilli per vedi e t' mos
jitshin n' diell faret, as Dukagjint t' onë s' ja pri-
tne me n dhonë ndimen e t' shtyemës, e t' munde
t' a kputshin qafen sar maa shpejtë, tuj e dijt, se
loja e mive do t' ishte fitimi e lanaga e micave!

La prekeshin Serbianët n' t' xjerrun t' s' y-
ve shogji shogjit, n' tjetër anë edhe Dukagjint
n' përkujdesshin, jo veç me mos lshue nji plbame
t' tokës s' lann n' trashigim prejë s' Parish, por
edhe me n sqjanne nder vënde t' hmeja; e per

(1) Prof. G. Gelcich, "La Keddha", p. 147.

(2) Dan. Farlati...

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

me i dolë n' krye kti qellimit, hyjne ndimë prej Tyr-
kent, tuj mos mëndue, se s'mëramit, ndima e atij ko-
mit, do t'n delte për hindësh e do t'ja sjellte t' zezën
Krishtënimt.

Dukagjint e vîme për fje pûnen tuj i dolë
n' krye qellimit t' mraphtë. Me xjarm e flakë, me
mirorin e gjakësi i shtunene edhe i pushtunene nën
shkop t' sîndimit t' tynë kufiarët e rrethit koshë
Delmacja e chagadhonia. Aq shembueshem e me mi-
rorin fillnene n' n' pûn me gjind t' pushtunem, qî
voji e vigma i vojt n' vesh Shëjtniës s'Tii Boni-
fagit IX. Papës Romës. Shëjtnia e Tii i prekun
n' mëmer prejë lotësh t' pushtunëve e t' ndry-
shunëve, e prejë salvimesh qî hîqshin, me
13 dit n' Tricell t' vjetit 1391, e n' t' Trjetit t' Cap-
niës s'vete, ja dergoj një shkrojë t' Enzot
Rajmundit Kuzepeshkovit t' Tivarit, me t' ci-
llen i vëete detyrë, qî t' i kshillojte, t' i qor-
tojte, e me qerënim t' n' folte atyne niersve
mëmerserë, qî ta thejshin besen, at besë fata-
keqe, qî kishin pasë lidhë me Tyrk, për
rënim t' tynë e t' Krishtënimt, e t' a ndaloj-
shin dorën prejë pûnve t' ligor. E po s'vjetne

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

gjëa kështu, qortime e qeronime, atëherë t'i lëqite
e t'i qitë jashtë kishës, tuj e mohue çdo hiir e be-
kim, e t'u vëte lëqin Krishtënitë me mes pasë
t' marrëdhënë me ta. (1)

Talit t' birit t' Gjergjit i lene:

- a) Kola " vjetë ?
- b) Leka " " 1410.
- c) Grogani " " 1411.
- d) Luka " " 1417.
- e) Gjergji " " 1418.

(1) „Consultum, scripsit Raynaldus ad hunc annum de Be-
nifacio, rei Christianae in Dalmatiae et Macedoniae fi-
nibus periclitanti, quom Dunkagginorum factio la-
niabat, propterque in eum furorem, ut ad per-
dendos Fideles conducerent Turcos, quorum
deinde armis ipsi perirent, Antibarensi Ar-
chiepiscopo munus injunxit, ut hujus factio-
nis participes solenni ritu moneret coepto
temperare secleri, Apostolicaque spernentes im-
peria defixos anathemate pronunciaret.
Dubitari non potest, quin Raymundus man-
datis Pontificis paruerit. (D. Farlati

x) Oro: Duket qillas, se shpesh herë i paskan pasë përthi nga-
kresat Dukagjint saa ndër vedi ashtin edhe me Kastriotin e
me Hryzerin e Dëjës, sikurse dishmohet prej shkrojavë.

Qe një shkrojë tjetër e Shëjtniës s' Tiri Nikollës V Papë:
x) „ Venerabili Fratri Canolo Episcopo Trivastensi Apostolicae
Sedis Nuntio et Oratori Nostro Salutem.

Intellleximus gravia odia suscitata esse, et in dies a-
cerbiora fieri inter dilectum filium nobilem virum Georgium
Castriot-Scanderbeg et Canellum et Nicolaum Ducaginos in
Albania dominos, quae res magna molestia nos afficit, et do-
lemus maxime, ut inter Christianos Principes eae dissen-
siones vigeant, hoc praesertim tempore.....

Datum Romae apud S. Petrum, Anno 1452, Kalendis
Augusti. Pontificatus Nostri anno VI.

x) Tjetra e Shëjtniës s' Tiri Nikollës V Papë, me
22 t' Gushtit, 1454.

x) „ Venerabilibus Fratribus Andreae Dixiensi
et Nicolao Inlatensi Episcopis inscripta, qua Conti-
fex illis facultatem tribuit Canellum Ducaginum
aliosque ab excommunicationis sententia absolven-
di, quam propter foedus cum Turcis initum
incurrerant. (Ex Series Episcoporum. Carolus Cooken.)

x) Përshkruar një Breve t' Shëjtniës p' Tiri
q' përshkruan se si shpesh herë i paskan pasë përthi nga-
kresat Dukagjint saa ndër vedi ashtin edhe me Kastriotin e
me Hryzerin e Dëjës, sikurse dishmohet prej shkrojavë.
Qe një shkrojë tjetër e Shëjtniës s' Tiri Nikollës V Papë:
x) „ Venerabili Fratri Canolo Episcopo Trivastensi Apostolicae
Sedis Nuntio et Oratori Nostro Salutem.

f) chitri n' vjetë ?

Kolë Pali, emri i t' cillit s'permëndet n'dra-
ser t' Flavit Komnenit, qe shkua thotë historja:

Kolë Pali i vllai i Lekës, permëndet ndër
ndollniet e Kastriotit t' vjetit 1466, e ky vjet kje i
qomëndit si per shpirt t' Kastriotit, si per Shqypniën
marë.

Kolë i biri i Palit, i cilli e muer mrapar
t'anë e gjyshat, e kām' me kām' i ndoq n' buja-
rii, e i pat kalne n' trimni e n' lufta t' pergjejne.
Trimniën e Kolës e kām' dishni muroja e preme
prejë doret t' kti, m' nji t' ndeshun luftet, m' at
mundyrë qe bashkë me muroje edhe krahin ja
shkurtoj anmikut. Kjo murojë kje nji t' n' ballë
t' shpiave t' t'ia, kahë mnejshin me e soditë syjt
e t' gjithve, e ruhej si nji muronë a pomënd-
kavar per me bindë dheen marë.

Si kthej prejë Promet Gjergj Kastrioti
- i ndimne or jo prejë Capet, s' hūn n' pūnë t' onë - vec
së t' murimnit n' Shqypni - e pikni parë n' Shkoder.
i gjet shūm pūnë t' ndreqne e t' bāme qfadi si ja
dote mēnra.

Kef Barbaro i, kanjdestari i Venedikut

Pint' II. Papë, qe n' dergote krye peshkviive t' Durcit
t' Tivarit e Sufraganejve t' tyre, me 10. dit n' Fruer,
1461., me t' cillin Breve n' vëte detyrë Capa, me mall-
kne Dukagjint e simahorët e tyre qe s' n' gjejne me
qartë besen e lidhne me Tyrg krye pēandhet ditve.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

n' Shqipëri, mas ndihmit t'parve t'vet, i kishte porë
patne t'gjitha shka i dëshin thashtiotit per luftë.

Cosë kti, edhe prinsat e Shqipërisë i dhane ndimë
t'mëdhe thashtiotit, sidomos Koba e Lekë dy vlla-
zen Durbagjint. Kta i patne bërë qadi 400 djelm
kalorii e 400 tjerë komsorë, nder mën t'sqiedhant
e pika djelmsh t'vaditun nder lufta, e 100 djelm
t'veshun e t'njeshun n'hekur. N'ballë t'ksajë ushtries
ndimtare Cali e Lekë vetë me kuge it prirne
t'uj in bërë krah thashtiotit per me largue rresi-
kun e vëndit. - Kjo luftë n'bërë kundra Balla-
han Baderit, i cillit e pat rrethme Kruen n'r. 1466. -

N'vjetë 1468. Koba e Lekë dy vllazën, i
patne krahë fjalët kurrë beq nder vedi; t'kurr
lunemur e t'verbunemur shqimit, ja leqitne luftën
shoqi shoqit.

Koba in pshtet krahit t'ndimës Yoxa-
fat Barbaroit, krahdestarit t'Venedikut n'Shkoder,
i cilli mas ndihmit t'parve t'vet, i tha Kollës
1.200 djelm kalorii. Lekë hyri ndimë prejë
Tyrkut; ky, q'i me t'zi e priti at ditë per me
vënne t'dyë krahët, i dha ndimë Lekës paa
fëe priteset.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

* U ndëzë lufte e rreket; Leke me i mnej
kun. e 800 Tyra, qe i patne ardhë Lekës ndimë,
i hënë prardoket n'ket lufte. - Kola rëmer
gjëan e lujari, mka desht me helmue këmrën
e Lekës tuj e qeshun s'mirash e tuj ja hjekun
doret s'ndimin; ethe pse e pat mnejt, mka
e ngan, mka e uli prejë nderjet e këmet
e s'hyji gjëa prejë tui.

Leka i Palit, a së Lekë Dukagjini

martue me Pentesileen t'biën e Konstantin Komnenit

(Yakova, „Genealogie der Principi Albanesi.”)

Ëmrit t' Lekës, si n' histore si n' gojë t' komit
t'onë i këndohen shumë pënë t' mira e t' madhmëshme,
e shumë pënë t' liga e t' shemtëshme.

N' histore përmëndet si kasnec e gërguar,
e m'ket mndyrë edhe gojëdhana na e bjen.

Qe disaa fjalë përmii jetesë t' Lekës:

Me 26. t' Kallndorit, 1445., Gjergj Kastrioti
pat dera me martue t' motrën Mannicën me
Muzakë Topiën. Darsma e kësajë martese kaje
bëa n' fushë t' këndshme t' Myzeqeës.

Gjergj Kastrioti t' gjithë Princat e Shqypniës

41
Këtu do të jetë gabim; kështu,
Mos a bërëj darsmë e Mannicës
në Murhakë të Matës?!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

i pat qishë n' ket dorsem, e t' kane ju gjegjue s' thirr,
mes me t' ardhunt t' ^{vet} kane e me t' prume t' dbrantive
t' vbeerta musis.

Nder t' tjerë daramorët patne ardhë edhe
edhe dy Prinsa Lekë Dukagjini, e Hryezoti i Dëjës
Lekë Zahari Altisperi. - E, si thotë goja e komit t' orë
"fjala s'e münd fjalen", ashtu edhe kta dy Prinsa xh,
ne me i ndorne do fjale t' panevojshme fare: Lekë
Zaharia një fjale e Lekë Dukagjini kater; i parri
gojë amel e gjak amel, i dyti gjarpën e fjale helm,
nderi qi i trashne aq beq fjale qi i qnene m' armë.
E per q' arsye? per Terinen t' bien e Gjergjit Prinsit
t' Dushmanit, vajzë bukurii, e cilha edhe pat ardhë
n' dorsem t' Memicës me gjith t' anë. Lekë Zaha-
ria e dote edhe e pat xanë, por edhe Lekë Duka-
gjini e dote. - S' mramit, Lekë Dukagjini e la
mëndja, n' kurbë e si i marmu xanash, n' briti
djelmve, qi patne ardhë me të, t' i rrokun armët
e t' lshohen m' Lekë Zahariën, i cilli ethe n' gjetë
qordi me djelmni t' vet me pritë t' turunt e
Lekës. N' ndëzë një luftë e shemtne me ethe
e pergjejme nder ta. - Per fat t' xii, mun at
hor mbe pat qillne aty Skenderbegu, i cilli

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

me një gjale t' vetne e kishte shme at xjarm.

At vasel luftet, n guene Kont Urona e Vlladen Gjirashi per me n hii ndermjete, porse edhe kta, sado t' porraj, i gjet e xera, se metne t' shi-
tne njani m' krah e tjetri n' krye, por varret s' kjene t' rrezikshme. Si n fye ndermjetsa e kthyne, n perzie lashi edhe maa per moreer!

Tij para sündi i vëndit t' kizen e nierzve t' vet, e qi n metne t' shitne veg psë de-
shine me dora xjarmin e luftës me ndermjetsii, dha vrohen djelmniës qi ka biishin n' mënd njanen e tjetren lagje. Tashti, edhe maa per pus vojti puna! Tij ngrehë e tij shqerhë metne 105 vet t' dekur e 150 t' shitur.

Lekë Dnkagjini met i shitne prejë doret t' Lekë Zahariës m' hov t' heshtës, e ky vetë pshtoj para e gjetë gjaa e ligë.

Skenderbegut i erd leq portej se munda t' mëndohet kjo degonë e fergës s' kaze, qi pat fille-
sen prejë parriive t' Lekë Dnkagjinit, e këmra ju mnerme m' gjith at gjak t' derdhe e per djelmni t' çartur kot e veg per kasneci, e para i dhânë vedit pushim, n vrin me jan ndregë këmrat t' dyg

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

lagjeve, tuj i hâa me i qitë n' harresë t' fymet e shoqj sho-
qit.

Më hënra e Lekë Lahariës jn shtme fjalës s'parë t'Ka-
shiotit, e ajo e Lekë Dukagjinit met e ngurmeme nder
mëndime t'mrapshita, e amk s'm vënd, mje q' i
dnel me hjekum jetet Lekë Lahariën, tuj ja hënë
t'âmen, Bocen, si nji qyqe n'degë t' thatë para bixë
e hii.

Lekë Dukagjini, i cilli e kishte kufinin e sündi,
mit' vet shpin' per shpin' me Kuperotin e Dëjës, s'at prejë
hëmres s'xerë t'ngatvresave q' i perrmëndme s'at edhe
prejë nerit me mnejt me i shtu n'dorë vëndet e
sündimit t' Lekë Lahariës, i cilli ishte i para vllaz
e i para djakë. ja vëni mënden aq keq, q' osi me
e vover.

Mbodh do djelm Lekë Laharia, e shkoj te
Gjergji Princi i Dushmanit, per me dhaa ditën e
dormes. S'at i vojt n'vesh Lekë Dukagjinit se Prin,
si i Dëjës kishte shkane n'Dushman, edhe kuy
mbodh nji tuj djelmsh e i dnel n'priti nder do
qojnsha proqhemsh n'vënd t'qejtur Kavneni (+
(Carineni), per te Drinin m'ânë keshë Shkëdr
kudëj Kirin. Lekë Lahariës tuj mos i vojtë

Nden Curi të Lisnes & Kavona e Lisnes
+ Mos dshet vëndi Kavona. kah katu-
ndi i Lisnes në breg të lumit i qej-
tur Gomogja? Dushman-Shlak, kas-
vrek - Vjerdhë, Lisen - Bursa e Badëje
Dëje!

mëndja për ket mëndim t'rii t'Leke Dukagjinit, dnel
prejë sogjes s'Varoshës (Varoxa) me pënë t'vëndime
t'dorrenve, e n msy kahë shpica e vet. Tuj mrii
n' Kavnë ky, Leke Dukagjini n dha shëj djelmnies
t'cillt dndne prejë gajnshash e kacubesh, e si nja
t'untne n keyene m' shpine Lene Kahariës e djelm-
ve t'kii, e pila për pila me gjith Leke i lënë paa
frimë. *Shkodër n'vjetë 1447.*

Leke Dukagjini i lanagun n'shëntim
t'kavim, m'at voral t'gjakut n msy kahë Dëja
me mëndi q me mytë ethe t'amen e Leke Kaha-
riës. Porri kjo pënë s'i dnel për doret, e mka
mnejt me krye at shëntim.

T'gjith këndin e mneroj kjo gjaksi mirore
e Leke Dukagjinit, e posë ksaie, kjo vrasit e ndërri
at luftë t'vrebët ndermjet Skenderbegut e Venedikut,
n'vjetë 1448.
Kështu e keqe e Leke Dukagjinit e di-
nakmia e kii, dom edhe maa çiltas, qysh se s'n
krozne n pak për at luftë, i cilli as hini me dda
ajarmim e luftës e as me i ndimne kurmjenes
lagje. Po, aj ndëj tuj perqine, palë a do t'i
geshte fati i mirë, hën m' n lanagë m' shpine
t'dy luftarve, hën me i metë Dëja me vrethe

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

paas i hii ferra n' kame! Dora edhe kjo shprese e
la m' rreni Lehen.

Adernjet k' vjetra 1446 e mje n' 1461, hi-
storja na dishmon, se Dnkaqjint i kishin pasë per-
kui shum heresh k' pabesit e tyne, kuj n' heqsne
me Skenderbegun e kuj n' lthë n' besë me Tyrk;
erg qj, nderi Papoe t' Romës n' asht dasht me
qie xanin kundra pünve t' ligo t' Dnkaqjinve,
e per mjet t' Gpeshkarive t' Shejtniës, me n' digne
qeremine t' rrehta me anë t' Fes, herë kuj i lecitë
e kuj i qitë jashtë kishet, herë kuj i lirme prejë
mallkimesh qj shkrepeshin mii ta. (1)

(Gj. faq. 16 t' kti dershkrimit. kti.)

(1) „ Anno 1459. Lecha Princeps Dncaqinus filius Cancelli,
cujus opera in bellis Turcicis magni fuerat, a fide et vir-
tute parentis degenerans cum duobus fratribus suis Pul-
tum dominis capitales inimicitias cum Scanderbego
suscepit, propterea quod ab eo impetrare non potuerat
copias auxiliares ad bellum Venetis inferendum, quibus
Daquium (Dëjen) oppidum clandestina eactione erip-
erat. Homo impatiens irae et injuriae, quam sibi ob
negatum subsidium illatam putabat, ulciscendae arde-
re incensus eo furoris atque impietatis prorupit, ut

foedus execrandum cum Turcis iniret, quas ad ditionem Scan-
derbegi devastandam evocavit; eisque non solum villas et agros
in dirptionem, sed etiam homines in praedam et servitu-
tem objecit. De sacrilego hoc foedere cum Pio II. esset al-
latus, Pontifex suis ad duos Metropolitae illarum regio-
num Antibarensem et Dyrrhachiensem, atque ad Provin-
ciales utriusque Episcopos litteris jussit Lecha et Fratri-
bus Pulatensibus, itemque illorum sociis ac factoribus
anathema, et sacrorum omnium interdictionem denun-
ciari, nisi intra quindecim dies ab omnibus damnis
et maleficiis inferendis desisterent, omnemque cum
Turcis societatem abumperent.

Decernit praeterea Pontifex, censurarum reli-
gione, nisi in aevi piti mortis discrimine non liberan-
dos, eorum ditionem sacrorum non mulctat, in Ecclesiis ve-
ro tanti facinoris signiferis et sectatores solenni ritu ana-
themate percelli jubet.

Hiishtas nji breve t' Shejtniës s' Pii Papës Punt
t' II, qj n' dergote Gpeshkarive t' Durrëit e t' Fivarit
e Supragancje t' tyne, me 10. t' Front, 1461, me t' cillin
Breve n' vete detyre Papa me shkrepë mallkimit
mii Dnkaqjint e sinahorë t' tyne, po s' n' gjeqjne krye
pësmohet ditësh me çantë besen e hidhur me Turq.

G. M. Niermi thotë, se, prejë së kijene idhune m' Shkender-
begun Prinsa Dukagjint, as i ndimmo në luftë kundra Venedi-
kut, porë krapë edhe, si i vojt n' vesh Sulltan Muratit kjo
mniv e mardhe që kishin Dukagjint ndaj Shkenderbegut, thonë
Sulltani n' qitë edhe do spilca t' reja, për me i ngurrue edhe
më në menden e këmbren m' at mniv, tuj n' qe fjalë
kinës që t' bëshhin me të, një që t' ja lëshin faren
e fisin Shkenderbegut, se do t' jan faltë këtyre kande-kand
këthrin e s'ndimmit t' Shkenderbegut.

Aq kështu i port verbue s'ijsh inuicë kta Dukag-
gjint, që as n' dorzëm t' martesës Shkenderbegut, e cilla
ndodhi me 26. t' Prillit, 1451, as vetë s' i shkruen as xë-
vësa s' derguene, si Prinsa kjerë t' Shqyptarisë t' cillt
e ndemene me dukë e me thantir t' vlerës n' at
ditë t' gërmeshme për Deer t' Gashtriotve e për Shqyptarët
marë.

Me vjetën 1461. duket se n' vime për fis punit
e ngatvresat e Dukagjinve, e n' kanë shokë e vllazën me
Shkenderbegun, e s' dihet se hinë më në nder fjalë me të.

Shet fjalë na e kanë dishimin edhe ndima
e dhënn Shkenderbegut prejë Dukagjinve kundra
Ballaban Pashë Baderin (a mos i kanë pasë thënë "Ba-
dri" mosi është këne Shqyptar trashtar?) kahe

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

vjetë 1463, n' t' cillen luftë permëndet Tammsh Duka-
gjini nder prirja ushtrish.

E vunenja e Dukagjinve me Skenderbegun
do t' i dihet për ndëer t' Enverit Paal Gjilit Hysipeshkavit
t' Durrësit. Shëjtnia, dia, amëlximi e qortaria e kti
mrrëini me jan cilun s'ijet Dukagjinve, e t' shpishin
mropshkëimin, t' rrezën, kasneciën e mārōtën e ty-
ne, e për ket arrsyë, e çartue besen e lidhniën
q' patne bāa me Tyrk.

N' vjetë 1466. si n' thye ushtria e Tyrkut e ci-
lha e pat rrethue Kūnen, e Hryenshtari Ballaban
Baderi kje vrasa prejë dorës t' njëfar Gjergj Gleshit
Kometanit, e n' shpërdas ushtria e Tyrkut tuj
hikë si miza për krye e me dner n' qafë ne-
për ato fusha t' bleerta, tuj lānë nēn hedhet
e gjyketit t' gjitha q' patne prir me vedit,
Skenderbegun, me një terbin e me xōia t' mneershom
briti, q' t' a rrethojshin kepricën e ushtriës Tyr-
kut e t' mos t' lējshin t' gjallë një për bee
q' t' kthejste te Sulltani i tyre.

S' ngjati, ke n' belme dy vete t' derque-
mun prejë ushtriet t' Tyrkut, ethe' ju lutne me
lot për faqe Skenderbegut n' ēnven t' ushtriës tjetër

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

lot qurrit e drunit!

Qe fjalët e vajit t' Lekë Dukagjinit, që i qiti
qojt e xëmret m'at hov t'prebet, sikur si na e bën di-
shinin historjas. (17 r I - 1467)

"Graponi e mledhnin, o Prinsat e Shqypniës!
Dyert e atnes s'onë me sod n shberthyene! Me sod
n shkapaderdhne, sogjet e ledhret e Shqypniës! Me
sod e la xëmrë Shqyphtarin, e fngia e j'onë n
permysne! Me ditë t' sodes n rrue madhnia e
sûndimit t'onë, e marë shpresa e j'onë n vorrue
bashkë me kzet Burri t' madhneshem!" -

Gjandren e mrame (?) mas dekës s'kan,
derbequt bënë Lekë Dukagjini, kner me nshtrii t'vet
e me nshtrii t' Venedikut shkoj me i dhonë
ndimë Gmes e t' mos t' kite n dorë t' Tyrkut.
Kjo ndolli me 7 t' vjeshtës s' II (Fetorit) 1477.

~~Amet~~ t' ket lufte e nmejtne edhe e vune n t' hikun
kretet Qashen me nshtrii t' Tyrkut, porse edhe
kta i ndoq e xera qysh si n bshene e n habitne
faret mas placqash. Gaa rrekeshim mas plac-
qash t'onët, kretet Qasha kthej pikallarm
me nshtrii t'vet, e n rraa m' shpinë me një fu-
ri e kerkim, që kthynve t' t'onve s' n dnel ngas

← befaz

55.
Lekë Dukagj. e Dile Dukagj. 1387 (acta et
siphon. II. page 99.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

me ja priturin kurin ushtriës s' Tyrbent, se patunia i
 plackave i pat haa me qitun n' harresi arniët mi-
 more, e porë q' metne t' kurshëe shiim prejë
 ushtriës t' ona e t' Venedikent, u xine t' gjallë
 prejë Tyrbent edhe Lekë Dukagjini. Antonazzo da
 Dossa, e Gjetri prejë Kartagjinët, e vee mas shper-
 blimit t' Venedikent i lshoj Matet Pasha. (1).

Proqani, lee n' 1411, s' dihet gjaa për të

Luka, lee n' 1414, n' kjoftë ky, i cili përme-
 ndet n' ↗

↖ "Un document curieux."

(Përshkrimja "Albania". London, 1904. XI. Nr. 5. Fage 121.

Botues: F. Fark Beg Konitsa.)

"Luca Dincagino Duca di Inleto et dello Stato Du-
 cargin - nominato in Ducale, e manifesto di Gabriel
 Trevisan Creditore in Albania 25 Luglio, 1465."

"Luca Dincagino sudto nominato in Breve di
 Papa Alessandro V. 10 Ottobre, 1492."

"Luca Dincagino sudto nomto in Breve di Ca-
 pa Giulio II. 30 Dicembre, 1506."

(1) M. Fr. Sansovino, 1568. Mehmet II. Lib. II. pag. 281.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

"Anca Dincagin indto nomto in Salvo condotto di Tra-
dian Gritti, e Pietro Mocenigo Procuratore di Marco
e Compit: 8. 27 Cingno, 1478."

Ujtergji, lee n' 1418. S'dihet gjâa per tē.

Mitri, lee " ? " " " " " " "

Lekë Dinkagjinit i beene:

Nikolla n' vjetë ?

Aras Pasha " " ?

Proqani = Amza Pasha " " ?

Proqanit i len:

Proqani n' vjetë ?

Shkës i beene:

Nikolla n' vjetë ?

Shitjepni " " ?

Historja na dishmon se dera e Dinkagjinove
kishte parë edhe një Mëshker, i cili ndër shkro-
let t'vjetra është përmendur:

"Stephanus, anno 1444. Datus erat ex familia
Dinkagjina, inter Albanos opibus ac potentia hoc sae-
culo nobilissima: sed parentes ejus comperire
non licuit. — Archidiaconi munere in Ecclesia
Sedrensi fungebatur, cum Eugenius IV. Ecclesiae
Sardensi (Shkodhahit) et Dargnensi (Dëjëis) illum

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

praeposuit. Quid gesserit, qui Episcopatus ac vitae exi-
tus fuerit, hactenus nulla monumenta prodiderunt."
(Ex "Series Episcoporum" Carolus Bookan, Episcopus Scotiensis.)
Mos është i biri i Enk (1417. l.) Paol Dukagjinit ky
Shtjefen?

Nikollës t' birit t' Enkës i leene:

Leka n' vjetë ?

Kola " " ?

Pali " " ?

Gjergji " " ?

Veca " " ?

Veca kje mortne me Gjergji Enken n' vjetë...

Lekës t' birit t' Nikollës i leene:

Nikolla n' vjetë ?

Franciska (Franga) " " ?

Maria " " ?

Gjergji i len:

Gjergji n' vjetë ?

Mitrit i leene:

Gjergji n' vjetë ?

Mitri " " ?

Mitrit t' birit t' Mitrit i len:

Gjergji n' vjetë ?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Gjoni t' birit t' Nikrit i len:
 Bartholomeji n' vjetë?
 Bartholoment t' Gjoni i len:
 Cali n' vjetë?
 Calit t' Bartholoment i leene:
 Nikolla n' vjetë?
 Gjoni " " ?

Dukagjinogje, nji prejë deret t' Dukagjinove qe
 benojshin n' Lepant, i cilli ishte drejtner i
 Koprijve t' Sulltan Selimit n' Konstantinopol.
 Kieri mëmëzë, smires, fagëri e trahitar,
 sado qe ishte prejë asofar deret, bujare, fisnike
 e m' rëa t' mardhë deri n' Lepant. (1)

(1)..... Bostange governatore degli orti, nato della
 famiglia Ducagina chiara e illustre nel paese di
 Lepanto, et perciò chiamato Ducagjinogje, uomo in-
 fame per avaritia, per ambizione, et per tradimento,
 come anche mostra poi il vituperosissimo fine della sua
 vita. (Fr. Sansovino, lib. V, pag. 383. Di fatti illustri di Se-
 lim Imperador de Turchi. Venezia, In Venetia 1568.

... Allora fine la Signoria di Venetia per componere pace con Tur-
 co contento dargli la città (Gintari), salvando l'avere
 con le persone, secondo il patto, et acconsentì fin prima fatto
 con Daut Basha della Romania..... esso Daut Basha
 si teneva Dukagjino. (Sansovino, libro IV. p. 369)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

Scicollans, anno 1492. Cognomen ei Lupus (Lupi?),
de quo in Pro. S. C. p. 36 legitur etc.

Circa saeculi decimi quinti finem aliqua spes
affulsit Scodras recuperande. Item quidam Fr. Bernar-
dinus e Franciscana familia Scodranus, qui tunc Coen-
bio S. Mariae sui Ordinis Alexii praeerat, per literas anno
1499 die 4. Lini nominat Senatum Venetum, a
Scanderbegu Georgii filio et Ducaginis exercitum
comparari, quo. munito Alexio, Scodram Throjam,
que aggrederentur; ut scribit Marinus Sanutus in
annal. mss. Sed spes fefellit sive ducum dissen-
sio, seu metus, et de copiarum paucitate diffi-
dentia, quae pares non essent hostium vi impe-
rendae. ". (Series Opporum" Carolus Voeten.)

"I Dukagjin Ahmed Pasha "

N' kshë k' Sulltan Selimit.

("Albania", 1902. f. 145. Horik. VIII. Bruxelles. F. F. Konitsa.)

"I. Mohamed. un parent d' Ahmed Pasha Duka-
gjiniste Mohamed, etait, en 1543, sanschakbeg de Smederevo
(Semendria) en Serbie, et en 1553 gouverneur d'Egypte."

"Albania" page 146.

II. " Ahmed Pasha appartenait à la famille alba,

Kah mbarimi i së XV gendvite ^{shpresa e} ~~stermarrunt~~ të
Phokres i pat njallë. rëmbat; prej se, A. Bernar-
dini Franciskan Phkodran, i cili aso kshjet
ishite Kryetar i Kuvendit të Shë. Mbr's, i Urth-
nit të vet, me letër 4. Qersher, 1499, e
bete me dije Beguin (Senatin) Veneciane
se Phanderbegu i biri i Gjergjit e ~~propagjint~~
ishin tui mbledhë ushtri per me i ra
Leshes, Phokres e Leropes (kshita thote
Marin Sanuti, in Annal mss.) Corse shpre-
sa i la me srenë; a prej mendimesh
të ndrysheshme të Krisave a friga
e ushtrisë së paktët, me të cilan
s' mundë do të mmejshin me i bā bace
arrunt.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

34
banorise Dukagjini. Ël commandait comme général en
chef l'armée turque dans la guerre contre l'Autriche
en 1552 et conquist Temesvár et sa province pour la
Turquie; il échoua dans le siège d'Irlau..."
(Albania" London, 1907. N° 5. Viti 11.)

Ypreskuri i Nënshatit të Paal Dukagjini
n' Venedik, n' vjetë 1601.

"N' ket keshi dholne tej detit Ypreskuri i Shatit,
qytetja e vogel n' Shqypni, q' ishte jo larg detit nën
sundim t' Venedikut, e bashkë me të edhe Kapidan
Paal Dukagjini, e shkenene n' Venedik. Qe shka fol-
ne n' emen t' komit Shqypaar.

Qrenët a Qleqt e komit t'onë luftaar, n
mlodhne n' këvënd n' Kishë t' Sh' Gleshdrit, me
voglim, k' me lot përfaqe i mmerne neper dorë t' ke-
rat e krajatat q' hijekshin prejë Tyrqish, t' salomonun
e t' shqypn me t' madh e me t' vogel, e si shkojshin
t'zj trillne ndershkimet t' reja si dita-dit, e priishin
t'zj e vorfune s' mirash komit t'onë e t'zj e shkelun
prejë t' gjitha anësh, e janë lshne m' shpinë t' Shqyp-
taarë si një t' mtrne, t'zj e kanë m' anësh mior-
riven e burimeën...

71
L Gjergj Dardhi. (Gjergj Dardhi)
bje vë "Kryepeshkëv i Tivarit"
(Franz. Dardhi, Diction)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

X I rrethuesim prejë qeremesh e shkrimesh,
na kâjni me perdhuni me i xjerrim prejë toket sendet
t' msholunat e t' mblenat prejë lakmies s' dyne, e jo
veg pasuniat por edhe gjakun e djeluniat e konit t'onë
jânë t' grabituna prejë Tyrgish, e rëndue prejë rragi-
mit t' papunsheshem; e nderi pleq t' jetosim, per
mos me deketi unit e zict, janë t' mûndshme me
n bën Muhametari edhe pse janë me therrur n' burë
t' vorit.

Yshor e pelqyeshme kishte me këne kjo
me n xec, e me vroke Flamurin e lirisë s' lums,
e, a m' n shkërr për pikë; a me karmat at
konë mixmer prejë vëndesh t'onat, e t' lirishtet
prejë barres s' rëndë t' sîndimit t' Tyrgit.

Edhe na po shofim se mretia e Tyrgit
keper është sqjannë, porse e diim ethe se është ligshtrë
keper e qati e kua këne fugia m' edhe, e prejë
luftash t' pa-praata i është palane ushtria; sagje
e ushtore i kanë metë si plânqu i pa zjarr,
e shpresojmë se koni i yqë, i cilli pat luftue
aq rrekët per biri t' Skenderbegut t' parit t'onë,
kishte me ja thye hovin Tyrgit edhe sot, me
at shumën djelmosh q' a qati me i qe m' këne

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

si dikur, por voz me bënë se gjëjmë ndimë prej
 ushtrisë t'Krishtëna, e sidomos prej madhmisë s'Vene-
 ditkut, prej t'cillit hyjim e lutim me na n'haer
 krah! - Ushtria Shqyptare, si per shimsii si per
 trimmii, kene shpresë se mka kaa me na vngue
 ftyren, e s'kaa me koritë emnin e t'parve t'et.

Kat kuvënd patne zotë ethe, q' t'shkojshim
 me ju pershpirt Papës' Romes e mretit t'Spajës per ndimë,
 porse tuj e dijt, se Papa gjindej ngushtë, e mreti i
 Spajës, porse qellimesh tjera, ishte ethe tepër larg
 vëndesh t'onar, per ket arsye daame me i sjellë
 syjt ndimës e krahit t'madhmisë s'Venedikut, si
 per mōa t'aferm, si ethe pse na bin nder mēd
 pūnit e mard t'parit t'onë Shenderbeut e t'yakë
 Loredanit, t'cillt t'bashkuem e t'lidhū me besë
 e me fēe, patne kaa me ja vūm rrethin Tysant
 si per tokë ashtū ethe per deet. Porse deka
 mixore na i dner syjsh kta dy Prīsa
 t'prebēt, e qellimet e madhmeshme t'tyne hūe
 n' dhe bashkë me ta!

Shoni i ynë tuj e pasë t'ngulne
 n' sēmer Feen e Krishtit, e prīnjim e bindje
 t'posazme ndaj Venedikut, na po trimmohena

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

me folë n' emën e me gojë t' kii, tuj dishme e tuj lu-
kun me na shkime nën Flamur t' lëndimit t' nejt.

Katerdhjetëmi vetë t' gjithë Ktholika e t' rot e
armve, janë bërë me një gjale e me një këmer,
e përmi bota janë ethe qashtdhjetëmi vetë t' kra-
hina e t' vethit, t' cillt me t' ri presin m' n bashkime
me nee, t' cillt ethe t' pamit Flamurit e Shiharkit
bishin me kii nën hije t' kii, e me bërë sadakë
jeter e qajkun për liri t' lumë.

Shqypnia e jonë është vënd i pasun,
bërë shum çhe t' arit, t' regjant e shum tjera
lektime!

Praa, tuj këne e habitur ushtria e Tyr-
kut ndër lufta me Hungari e me Transilvanii, ko-
ha e mirë ethe e pelqeshme kishte me këne njëkjo
për me pshur Shqypnien, se then i ynë gjinet
i lirë e i dhie prej atynve t' pafereve. Tëmrat
e konit t' onë, t' lothë e t' kputë prej salvimesh
e t' pa-ndmish t' Tyrkut, i këna na n' dorë;
ata na i dhane nee dyve për me jan falur
madhmisë s' nejt, e me pritë gjalen t' nejt
a me dalë n' dritë t' liris, a m' n shkëni tuj
luftë për liri.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

+

U falme n' Shantii 400 dukat Greshkuit, e 300
 Paul Dnsagjinit, e 600 dukat per me jan daa popullit
 nder mior selltare kahë khrishtërimi, e ashtu i
 kthylene n' nqushllim. - Greshkvi n' at shitek shkoj
 n' Rome, ^{ky paravijet miren e vet e} ky qite n' haresë t miren e komit, e
 ky n' arehi per me ndreqë punit e veta, per
 i rra nder mënd e mira e atdhent'...
 (Gjiovanni Sagredo, Memorie istoriche de' Monar-
 chi Ottomani, Lib. 8. p. 555. - Venetia, 1658.)

+

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

IV. Brethi i s'indimit t' D'ukagjinve, e Shëngë a ndëja e tyre.

Gjergj Kastrioti i thënë Shkenderbeg, përmasi
pshtoj prejë deret t' Sulltan Muratit, e erdh m' shkëm t' s'indimit
t' et, e tuj e marrë me mënd tërbimin e Muratit, e tuj e
dift gatimin e tui për me mryq Shqypniën e t' m'ind t' i
delte me shqyq helmim e vet maa parë mui t' Kastriotin
e mrapa edhe mui Prinsa tjerë t' Shqypniës, Gjergji mui
ndësti tuj n' kërm s'qyq, por n' përkyqdes me një rëndi.
tuj derqre hajntarët Prinsave t' kater ane t' Shqypniës
edhe i qristin m' n' mledhun n' Lerhë n' këvënd t' për
qjithshem.

Si n' mledhne këto Dytë e para t' atdhent
t' onë e Kastrioti me ta, raane me kaa këvënd në
Shqyqishë t' këri qjytetit q' ishte e Shën Nikollit aso bo-
tat e kë hini m' dhe edhe tuj i delun i t' madhit
Kinetan, e q' sod është Galatorja e Muhamedanve.

N' kë këvënd t' mledhun prejë Kastrio-
tit, e n' kaa t' "Kushtrimiës" s' tui n' përgjegjine dhe
dy vllazën D'ukagjin Prinsa Kola e Sali, t' dy
t' madhmeshem, t' dy trim a bujarë, t' dy

"N' kaa kahë pushka e besa e Totit,
N' kaa kahë vertia e bujaria". (1)

* (1) "Lahuta e Halciës" - Fshat O. F. Sh.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Kta dy, pra, s'indojshin at pjesë Shqypniet
 q' xëte fill n' Leshë n' Hadrimë t'eper kndej Drinit, - per
 rrëzë t'Dejës kahë Qafagurit t'pree - e një n' Merje t'eper. (1)
 Vëndi i gjënë, i pasë e i prandiishem, me kroje e njna t'kn-
 llneta e t'shndvshka, e me banorë krma si Kana. Vëndi,
 kën ka pasë lulë dikner madhnia si na e bënë di-
 shmii gamere rrënimesh e krajtish t'shtuneme per
 dhe e shkapnderdhe gurësh tshn-tutje si t'gjytetore
 e nshitoreve e sqjore t'motuneme, t'pomëndtarue
 t'mermerit, n' t'cillt kndohen emna Promakësh n' Kaa
 e t'perandore t'tyne; t'Kishue, t'pëllasve e t'shije-
 ve tjera, t'cillat na dishmojnë paa nderdym, se nder
 kta vënde e krahina ka kalue Dergimtari i Krishtit
 Shën Pali tuj e lajme imin e atij t' humit. (2)

(1) "Major pars Hadrimae patriae meae fuit sub imperio ma-
 gnamini Principum Shqypnorum, et reliqua sub imperio
 Leshae Zahariae cum oppido Daino (Deja) a majoribus suis can-
 tis, et per manus avorum suorum tradito..." (Franciscus, anno
 1635. Consagrinensis erat Nicolao et Georgio Antistitum et eadem Blon-
 corum (Bardhaj) familia Lappae natus) (Cooten: Series Episcoporum.)
 Shrif. fagen 2. t'kati dorëshkrimit. (1) Daniel Barleti.
 (2) M. Bardheci, De Vita et gestis Scanderbegi, Lib. I

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

Pas vjetit 1281 Dukagjint e kishin pasë nën sundim
t'vet Zadrimen... (Sif fagen 3. t'kthi dorëshkrimi t: Orse.

Dësh n'vjetë 1386 Dukagjint sundojshin Leshjen
e Zadrimen. (1.)

N'vjetë 1392. Radiq-Cernoëvici n'shtyq edhe n'
mmer Balshajve Akrolisin. Këshin i thojshin ushtores
e sqjes s' Leshës. (2.)

Radiq-Cernoëvici i mündshnëm prejë Venecjanve
do e mos do n'ishoj Akrolisin; e kadalë daleq, e me dinak
mir - si e kishin n'doke Venecjanët, me hjedhë qurin e
me mshehë doren - , ja mmerne gjytetin e Leshës Gjergj
gjat t'V. Strashimirov Balsha, e masandej edhe pre-
thet e kthi gjytetit q' i kishin Dukagjint nën sundim,
me t'lidhim, q' m'n dhënë nda'i sëndh prejë t'ma-
rrunave - a t'ardhunave. t'kthynë prethëve. Kjo ndolli
n'vjetë 1393. (3.)

She 27 t'Vjeshtës s'I (t'Shtatorit) n'vjetë 1398
Venecjanët n'lidhne me jam dhënë Dukagjinve t'kre-
ten prejë t'marrunave t'gjytetit t'Leshës pre jam
lshnë Akrolisin, e Vojsavës s'shoqës Oroqan Duka-
gjinit (e motra e Gjergj Topisë) ja daane një shpirtin'gjy

(1) Prof. G. Gfleich, "La Zadra". Spalato. 1898. p. 141.

(2) " " " " " " " " 168.

(3) " " " " " " " " 169.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Ket t' Durrës, kënë munda t'a shkote jetën notmishet, tuj jë lidhura me i dhënë do t' larmet. (1.)

che 8 ditë në Gëllë, 1401. Dukagjinit hoqne dorë prej Lezhës edhe në dhënë Veneçianve, me t' lidhura që me në dhënë t' larmet mas fitimeve t' këti gjyketit. (2.)

Lindimi i Dukagjinve shtrihet edhe kahë Gëllë, si kështu na e bën dishmë Farlati. (3.)

Praa edhe mas historësh lindimi i Dukagjinve përshkruan një pjesë t' mardhe t' Shqypniës.

(1) Prof. G. Gelcich, "La Zeccha", p. 203.

(2) " " " " " " 213.

(3) " Anno 1459 Lecha Princeps Ducaginus filius Gëllë, cuius opera in bellis Turcicis magni fuerunt, a fide et virtute parentis degenerans cum duobus fratribus suis Pulatino Dominis capitales inimicitias cum Scanderbegu suscepit, propterea quod ab eo impetrare non potuerat copias auxiliares ad bellum Venetis inferendum...."

" Pius II. in suis literis ad Tyrhachiensem et Antiochiensem metropolitanos.... Gëllati majoris mentionem facere videtur, cum Fratres Lecha Ducagini Gëllatenses Majores vocat, quod scilicet in Gëllato Majori principatum obtinerent." (D. Farlati,

10. Copijë e krahinës (nahijes) e Dukagjinit që prore janë kah luftojnë kundër Turkut, një 6000 burra si zana. Këta popuj vijnë ndër masë për çark t' gjyketit t' Shqipes e shtrihen kahë gjyketi i Ohrit. Vendet e tyre janë Bëndëra, Simi, Lumi, Vomis, Gëllë, Fandi i vogël e Fandi i madh." (Emr. Gjedi - Një Dokument i Serparimi, Shkup, 1914. Vjetera VII. Nr. V.

Orë: Bëndëra mas në Bëndëra?

1) Simi " " Zymir?

2) Lumi " " Luma?

3) Vomis " " Voma?

4) Gëllë " " Gëllë?

1) Zymir në Flamur t' Gëllës

2) Luma e Bëndërit

3) Voma një lumë i vogël në Flamur t' Gëllës ndërmjet Kashnjetit e Vignit, si cili derdhet në Gëllës

4) Gëllë në Flamur t' Gëllës

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLESI"
SHKODER (2018)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Gojëdhânat
mii Brëzov, Yetesë e Thang t' Dnkagjinve.

I. Brëza Dnkagjinsh.

E

Komi i ynë, ndër brëza t' Dnkagjinve posë ktyne
kater vetve, tjetër ômen s' njëhë as din me na diftre
vjâa, e kta janë kater vllazën Dnkagjint:

Boçi, Pali, Leka e Proçali.

Kta na kishin pasë taten t' keq faret për dukë e
t' âmen t' hijeshme përtë se kallxohet.

II. Yetesë e Dnkagjinve.

Boçi e Pali kishin këndë dijetarë t' moshaj, e kahmos
shkojshin gjind me pvetë e me xanë dije prejë vish.

Leka edhe ishte këndë i hijeshem saa s' moshaj,
e kty paa vedin aq t' dmkshem, i hini n' krye
nji mëndë e rezë, se si mnejte me këndë kjo pënë
kty pasë taten t' keq, e kty me dëlë aq i hijshem.
Shkoj edhe pvetë t' âmen kty e përbee n' ket
madhyrë: „Nânë, paash mishin e gjakun që m' kee
dhënë e gjit që t' kam piri, kallxoma drejtë nji
fjalë.” - E âma i pergjegji: „Fol, biroo!” - Leka
i tha: „A janë i tatës s' em, a mos kee pasë shtat

E Posë historjet, komi i ynë shim pënë din me na kallxone
miv pënë t' Dnkagjinve, porse, njërisht, se t' gjithshka
hen ja shkemejn Lekë Dnkagjinit, indoshta për pat marrë
hor t' madh ndër lufta t' kohës s' tui, a për kje maa
i shkëthet për me folë gjoje, a për edhe maa kasnec se
Dnkagjint tjerë, i cilli lypte edhe dotë që t' i përmëndej
emri, e t' i këndoheshin lavde s' tui e jo tjetër kënej s'
kurse na e bëjnë dishmii shëje t' shpërbaame këndë
ktyje neper Shqypniri.

A

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e dhënë me tjetër kënd, e kam dalë me aq i hijeshem?
Kallxon me t' drejtë, se mue m' duhet me dijt, masi s' u
ndimni i Shqypnics është pshitetë m' krah t' emir, e t' diu
me t' vum per fje pûnen e gjaqevë m' Kanun.

E ama i pergjegji: "S' ke pse rri nder-dyerasht per ket
pûnë, bir i em, se pernjimënd jee i katës s' yte."

Trogoli, posë q' ishte këne shum i hijeshem per
dukë, kaa posë edhe mamin a kangen aq t' lenkur, q' i
s' und ja delte kush n' kângë kuer fillote me kndinë.

Lekë mizner e kasnec mahet edhe prejë ko
mit t' onë.

Boçi e Cali, si patme thënë ishin këne dijetarë
t' mshaj, per ket pûnë Lekës i hini smira, e prejë trojet
se, do t' u jille thye dyve s' undimni i Shqypnics, masi ko
mi i dote i nderote ethe i mathnote, dan me jan m' a
vum t' paant e rypoe, sikurse pernjimënd ethe i
verboj.

Leka prejë se ishte mizner e gjakbës e
pûnë leq, filloj me e pasë n' min komi, ethe lypte
vaan se qysh me e hijetë postit

Etjanin e tjetrin vella verboj Leka, per
edhe Trogolin s' und e bajti per luvdë e ndeer
q' i nepte komi per shaka t' hijeshies e t' kangës

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

miri' q' thote, e per me e shporren syzsh, e çoj dhe
 e ndryeri n' nji gjytet m' nji arkivol t' qurit n' muer
 Disaa nder dashamiri shkene nji ditor m' at gjytet e tindi
 Leket e lirmene Broqali prejë diti burgut. Si pshtoj hoga
 li, duel nder thrajlhi, m' lodi ushtiri, e kthoj per me n
 m'atë me Lekën.

Si m'riini n' Prëçaj n' Kabaq t' Onkës
 Broqali, ja nisi hëngës m' saa rën q' pat n' kure. Lekë
 i cilli ndolli nder ato maje malesh, at ndal me
 veshqne hëngen, e pak m'rapa n' tha djelmnis q'
 kishte me vedit: "Perzet, xëni e hënga e Broqalit hënkën!
 Porse s' m'ushet mëndja, se Broqali q'indet n' limg!"

Si muer vesht se popneli e paska lirmë prejë bur
 gut, e hënkën tuj e m'ijj me ushtiri, Lekë e muer hiken,
 e gjytet m' gjytet n' m'ndre me n' m'hehë e me pshtrë,
 porse Broqali s' e la kënd me xëni vënd, e gjithkë e
 hetote i vëhej m'rapa. Lekë, lodhë e h'pote s' ja dii
 të vii pshtrimi vedit, e me t' shpejt i çoj disaa prejë
 djelmsh të Boçi e të Pali, per me i p'etm se qysh
 m'ind do t' pshtrë Broqalit.

Has m'rdhmit t' Lekës, djelmsh shkene e
 n' paane me Boçi e me Pali, edhe n' thënie:
 "Unë q' jeni t' permëndm hahë dia e artia

+ e duel në Kimer e n' ndrye në Kala (e cila
 q'het dhe sot "Kala e Lekës" perqini Kalaas
 ndryet di p'vire esht nji patabll n' den
 shifen dhe sot p'vime, k' ishte nën
 i Burgu i m'ushet të Lekës. Prej kthit i m'at
 m'hehë bythrapd Lekë e muer As
 pshtrë. (5-I-gji. 2. D' m'oll Kimeria.)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

e gjithkujt t'këmbë me i dhënë mbase e kshille t'mira,
si kishi me mbase vllaan t'nej Lelen për me pshkue
prejë pretit t' Croqalit?"

Ykta i pergjegjine: "Ai me parë këne t'mtë
e dijetarë, kishim diit me mejt syjt t'onë, e s'kë
shim mbase n'het ditë t'zere me jetue t'gjallë e
paa dritë. Grandëj shkoni, se Leka është i mte
e i mendeem vetë, e s'kaa nevojë me lypë dije
e mbase prejë nesh."

Djelmt q' s'kishin si i delshin Lekës ndër
syj paa ndori mbase, dnelne e n mshetne mas shpi-
et, edhe ndëjtne tuj përgjine pale a do t'a xëshin
me gojë përmën e Lekës Boçi e Pali.

Mas do kohë e si ndëjtne ndër mende
Boçi e Pali. Ky i mbase dhesi prejë fëmijet
t'këmbës e tha: "Ah, Lekë-Lekë!"

Boçi ja priti: "S'kaa tjetër pshkim Leka.. (kë
n ndal.) T'kishite me diit Leka i ngratë,
Me i mathë ata koralë hyth prapë

Veq, ashtu kishite me i dale me pshkue!"

Si i mbase vesht kjo gjale djelmt e Lekës,
n dhënë kështu, mbase të Leka, edhe i dijtne
me shka n kishite qillne e si i kishin përcjellë

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Boçi e Bali. *

Leka, m'at hov i dotëri kualet e the i mathi bythprapë
e m'bet mndyrë i pshtoj mniës s' Progalit. Leka
muer ndhen e anës s' detit, e Progali e ndiqte mas
qjurmsh t' kualet tuj kuytue se qjindej tuj hikhë
e tuj n mshehë nder male. Li mrrini n' breg t' de-
tit Leka, hini n' galee, porse galeja s' hiejti vë-
ndit. Detarët a hundetarët n' kuytue se do t' hi-
skte baa ndo'i faj t' mândë Leka, i thanë me dalë
prejë galejet, e t' n rreftë para ndo'i qurit n' breg
t' detit. Leka dmet n' breg, e si i rfej fajet, qur-
ni n baa cop' mri cop'. Gini rreshtas n' galee, e
galeja muer rring. Gskti pshtoj Leka prejë Progalit.

E poeta nji t' Hryerias (1908) n' din me
m' kallëu ndo'i fjale për Lekë Dukagjini. Gj m'per-
qjegji: „Lekë Dukagjini kishte pasë këne mëndari i madh,
porse n pat ardhë si keqas do pînve, e prandëj nuk
din kush me kallëu se si maroj pîna e tii”

*

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Dukagjini i Vogel e Mark Kraljeviqi.

Lypshë n' fëmijë t'ëmë kam pasë ndie si shpirt
oriet e mui si Yanyersit tjerë kner kallxojshin trimmit e
Mark Kraljeviqit e t'nji Dukagjinit t'Vogel, t'cillin e qnej-
shin "Dukagjinçe" gabimisht, n'vënd "Dukagjinçe".

M'fjalueskan ngj ditez Mark Kraljeviqi
e Dukagjini i vogel per kahë rëmra e trimmja.

Marken i thënka Dukagjinit t'vogel: "Kui
mënd t'shtyhesht ti n' trimmii me mure, or djale,
qi kush e di se saa pree t'prryeshme i kam marrë
nje m'sod, e saa krena nierrish i kam daa trupit!?"

Dukagjini i Vogel i pergjegjka: "Me pasë
lee me rëmra lepi n' bark, or mark, si kujton ti,
mule kishe me u shty me ty per kahë trimmja,
formasi i Lumi Hot m'kaa-fale trim, m'është
mushë mëndja me ta thye hovin e trimmies
sod!"

Marken i gufoj gjaku tuj e veshqne fjalët
e Dukagjinit t'Vogel, e me nji terhim i tha:

"Kner kishe me m'a thye ti hovin e trimmies,
kishe me i mure edhe t'dyq degë t'mustakve t'mie!"
Edhe u çue m'kame, e shaloj laroshin e vet (kalin)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e tuj i keçe m' shpinë i tha Dukagjini t' vogel: "Shaloje
edhe' ki marim t' and, ore djale, e t' njitena n' maje t' asaje
kodre ^{trondimje} **Pudinë**, e atbotë po i ndrojmë nja dyq fjale! -

At shtërngue Dukagjini i vogel, e shaloj marim e vet
e si një shëpye e letë i keçe m' shpinë. - Ju njitne
bries e dnelne n' maje t' kodres.

Si dnelne m' kodër foli Marku: "Tash do t' da
je trimmja e jonë: ^{at} ~~at~~ q' t' i dale ~~shpiti~~ me keçe
maja ^{se shpiti} larg m' shpinë t' kovalës, atë edhe trimmja
t' i jese!" - Dukagjini i vogel ju bën kështu.

Marku tuj ja hime frëmin Laroshit, briti
me një kështu t' muncshem: "Kë t' kam, or Larosh!" Ja
sod ja kurr! "E aq hov t' rrebit muer Laroshi i Mar-
kut, q' fluturoj prejë majës t' kodres, e ra m' at
ënë t' prorit, tuj i shkapercye do humnere t' frig-
shme, ashtu q' kurr ra m' tokë, ju ngulne
këmbët balit n' qer t' gjallë, ashtu edhe shpata
e këmba e Markut me çirne t' mathun ju
prasinë m' qer. - Edhe sa shifën gjumet e
shpata e Markut m' qerë."

Si bëni ket trimm Marku, i briti
Dukagjini t' vogel me një qestit: "Kë jee ti
e kë jam une, or Dukagjin i vogel?"

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

X Duhagjini i vogel tuj i dhane t'emer marit t'vet,
e tuj n' hovin prej majes s'kotes briti: „ Britem,
se ka mrvina e t'kalover, or Mark (Markjeviq)!” E
me nji heshte n' dorë mrvini dhe i la shëjet
Markut mrvia. Ashtu edhe gjurma e marit
edhe heshta e Duhagjinit t'vogel n' ngulne
n' qese t'gjallë.

Uth shëje gjinden n' vënd t'qejtun
„Khabice” n' krah t'djathit t'ndies s'madhe
maxe prorit, kake shkon neri prej Kosovet
me hui n' Yanjeve nja gjyse horet prej
kui gjytetit (Po marr vesh se atypari a
ndreqe udha e jane carte ato shëje. 1917.)
Kufit e sündinit t'Duhagjinve.

Kufit e Duhagjinit si i din Lura.

Me Mat e me Diber, me Rec, e me Kabis, me Vile
e me Shavice, me Ujmisht e me Arën, me Rodo-
mirë e me Lumë.

Per mjedise t'Gjolit t'Ohërit ku kalon
Drini ajo vine e bardhe qi doan neper te e
veçor Duhagjinin me Ohër.

Rodomira është ne e Duhagjinit.

Tej te „Ghallëndorit 1928” mbas tri dhetë vje,
kaha kalne aty neper Khabice, edhe per nji-
mend p'e gjeta kurrin shëj të vjetor, qi kende shen
ne page 49-50 e 51 të keti dorëshkrimit. (Kishin
poscarte tuj ndreqe prnger (ndehen) e madohe.
Gjov. REXIU (Kishin).

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Kufini i Dukagjinit me Shkenderbequn.

Kuvendi i t' daamit t' kufijve t' Shqypnis kje
bëa n' lëshë, si e dishmon goja e komit t' onë.

Shkenderbequn e Lekë Dukagjini e dërgon Shqypniën
kshkë: Brënjë qe saa t' mnejte kush me rrethue
vëndin për pësë dit e pësë nat m' shpinë t' kështre,
aj krahë i vëndit t' i jette atij. Prej lëshjet
jënë nisë me rrethue vëndin Shkenderbequn e
Lekë Dukagjini.

1. Kufini i Dukagjinit si e din mirdita:

- a) Ke Mullini i Shëjtit n' fushë Ndredyqës. (Njimin
e këtij mullinit e ka pasë marrë gjithë herë kisha
e Shën Gjinit n' Orosh.) Më fund të kësaj mirdite.
- b) Ke Gurët me Kresen ndermjet Perlatit e Sagritë Matës.
- c) Der një t' Urakës e t' Matës;
- d) Der Prunë ndermjet t' Koricës e t' Bazës;
- e) Me Mal të Shkenderbequt.

2. Kufini i Dukagjinit si e din Kthella:

— Kthella thotë se Lekë Dukagjini kështu i ngjili
kufijt me Shkenderbequn, muerne e n' dhënë dy
vetve dyq loere, njanen mush me dhe, e tje-
kren me paperdhokë (gurë t' vogjel), e i nisne

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Kta dy vetë me i lshne kta gurë e dheë per t'qatë
ktyne vëndeve, q' metne per kufi:

- a) Me Shallqianë e sikner rrydhë një mje m' lak-gerre;
b) Me Brëshëe e shkon e del
c) n'. Muelli.

Qwert raone kahë Mirdita-Dukagjini, e dhen kahë
Kthella e andëj.

+ Mirdita thotë se tre Flamurat e Kthellës janë
t' dalun prejë Dibres s' Vogel, e plânqu k' gjallisin
është i Dukagjinit. Kthella dyndej prejë Dibret me
gjâa t' gjalla, e vîishin, k' janë sod, per kullosë t' mi-
ra e t' gragme. I vonit n' pelqej vëndi, e prejë pite-
ret m' n' hënde e m' n' bajtë herë andëj, herë te kndëj,
i hane vëndet e veta n' Diber, edhe ngulne k' n'
gjinden sod. Qohen tre Flamurat e Oherit, prejë
gjindsh q' n' shkepne prejë Dibret. Klet pînë edhe
Kthella vetë e dishmon edhe ~~sod~~, qyshse thonë se
i han vëndet t' pashitne n' Diber e plângjet kahë
n' han dalë t' parët, e gjagë t' shndrume
ndermjetë t' Kthellës e t' Dibres, e presë t' mâr-
runa per shkak t' vëndeve q' han atje Kthe-
lla.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Hasi thotë: "Këtu ka një pjellë Lekë Dukagjini!"
Tophana thotë: "Une jam hunda e Lekë Dukagjinit!"

3. Fandi thotë:

"Këtu duhet prejë kryesint t' Lekës Lekë Dukagjini,
raa n' Fushë t' Dukagjinit", muer termalen e duet
n' Gjellë t' Koinit t' Gjurgjit. Fand.; këtu pushoj e hën,
qri buk m' një kryesë t' qurit, e qri ethe sot thirret
"Sofra e Lekës". Kjo gjindet n' udhë t' mëdhe qri zon
n' Gjakovë e n' Durrës e bjan neper Fand e del
n' Shkoder.

N' ket kohë i ngjehne kufijt Lekë Dukagji-
ni e Shkoderbegu.

"Guri i Lekës" qri met m' kufiit është n' maje
t' një kodres bukur t' naltë kndëj një e Fandit
n' Disakë; ky qer është i zii.

"Guri i Shkoderbegut" është n' Konaj t' Fandit
m' at anë t' linit Fandit. Guri i Shkoderbegut
është i bardhë. Ndermjete t' ktyne qurwe me
shëj është mali i Fandit. Prej ktyne qurwe
gjoheshin Shkoderbegu e Lekë Dukagjini, e
nuk kishin shqi shqin me i kalne kufijt.

N' ket kohë u derdh dhen i Dukagji-
nit e muer teposhten tuj e shkru sündimin
e me shpjegolla

Lekë Dukagjini është vëndosi i Kanunit, me t' cillin
gjyqohen e pleqsohen malcinat e Shqypnisë s' onë.

Një mirë t'utë a Lekë, se t'utë
n' vorri i Lekës. (Kosova)
Një mirë hite Lekë, se mbet Lekë.
(Mirëb'ta).
Një mirë drothi Lekë, se
mbet Lekë. (Kurbini)

Kufiri i Dukagjinit mba-
ron me një e repencis
për të gurin shpue (Kacani kun)

Kallëue Tomaj Shemsidin
i Perrenjari
Tiranë 9-11-1928

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e vet nje n' krye t' "Fushës s' Tales" n' Breg t' Matës.
(Nikoll Lleshi i Fandit, 1911.)

IV. Plangni i Dukagjinit.

Vende q' thirren me emen t' Dukagjinit.

1. N' Pogradje t' Pejës është „Kulla e Dukagjinit”.
2. N' rrëzë t' Kopraniqit t' Pejës është „Kroni i Dukagjinit”.
3. N' Janosh perëndi Novasellës s' Gjakovës është „Kroni i Dukagjinit”.
4. Lekajt n' Shalë nën Gjinajt.
5. „Guri i Lekës” n' Shosh nën ^{Palajzë} ~~Qosun~~ Qadifë nën.
6. „Guri i Lekës” nën Shosh nën ~~Qosun~~ Qadifë t' Degt.
7. Ura e Lekës n' lum t' Shoshit nën Gjytetës n' Shosh.
8. „Shpella e Lekë Dukagjinit” n' Mulosmanaj n' Krasniqë.
9. „Shpella e Lekë Dukagjinit” n' breg t' lumit t' Shoshit.
10. N' Roga t' Dukagjinit n' Telnos - Ternal.
11. „Lukani - Kalaja e Lekës” kahe markajt n' Raje t' Mekturit. Kti qindroj Leka per një motmot tuj luftue me Turk, e mrek mnejt me e marrë kush. Prejë ktihit shkoj n' Dardaa t' Krasniqës, kti bani me krahue pëllasat e veta, kti ndëjt një vjetë e gjysë. Qohi kti luftoj me Turk per një gjysë vjetë. Duet n' Vaa - Gpas, e ndëjt një vjetë e gjysë, edhe kti saa mnejt luftoj me Turk.

N. 1. N' Pogradje t' Pejës: „Kulla e Dukagjinit”. Thonë se heret kishte pasë këni një gjytet këi.

Kodra e Terinës a e Dukagjinit
në Pejë - janë këni vorret e ka-
tholike, por edhe të Roman-
ve.

Kroni i Lekë Dukagjinit në Kishaj - Has
Dunari i Leshit në Kishaj - Has. Kito
janë edhe sot: Kroni është merrur me
qurë të shenë e pusi a bunari i meqim
per bunuri; edhe sot njomin tokime ta.
(Zymb - Has, 10 - V 1927)

Lisi i Lekës në Meje - Dushkja e Vogovës
në Has. - Dushkja e Vogovës
në Has.

Në gjytet, të Pejës (në fund të gjytetit) është
këni „Kulla e Lekë Dukagjinit”. Vjetë (1928) prishe
me vjetë e kësaj meje. Thprijat q' janë këni
brë „Kulla e Lekë Dukagjinit”, edhe këto janë të vjetë
se „Kulla e Lekë Dukagjinit” është një vend i hapet i
cilli ve e zotet me kësaj Dushkja, është këni
ishit e pëntaret e kësaj Dushkja përta Dushkja
në një vjetë „Kalaja e Lekë Dukagjinit” merrur
me vjetë. Duet Mekturit me vjetë Dushkja vjetë - Gjytet.

12. "Kalaja e Lekë Dukagjinit" n' shkam t' Hosturrit n' Flamur t' Hasit.
13. "Kulla e Lekë Dukagjinit" n' Vaa-Spas, n' Flamur t' Hasit.
14. "Ensher e Dukagjinit", kendej Vaan e Spasit, n' Flamur t' Malitari.
15. "Kodra e madhe", rrënimet e shpiave t' Lekë Dukagjinit n' Kryezii.
16. "Kalaja e Lekë Dukagjinit", n' breg t' Grigës n' Vrisht, n' Flam. t' Malitari.
17. "Lopra e Lekë Dukagjinit" n' Mair n' Flamur t' Thaçit.
18. "Kulla e Lekë Dukagjinit", kahë bjeshka e Mairit
19. "Kalaja e Lekë Dukagjinit" ndermjet Dardhës e t' Kryezint
20. "Barka e Lekë Dukagjinit" n' Lacë ndermjet Fletit e t' Malitari
21. "Guri i mullinit" i Lekë Dukagjinit, n' Murgurush n' breg t' Drinit
nën Vaa t' Shqipërisë
22. "Ndëja e Lekë Dukagjinit", n' Lhubi t' Shqipërisë, ku pat ngulë
Leka për tri vjet.
23. "Lisi i Lekë Dukagjinit" - Bashkimi i Lekës" n' Gafë Hmaar
24. "Kulla e Lekë Dukagjinit" n' Cap t' Berishës.
25. "Lopra e Lekë Dukagjinit" brri Gapaçit n' Qoroni t' Gballës
26. "Kalaja e Lekë Dukagjinit" n' Yballe t' Kisha e Thaçit
27. "Kalaja e Lekë Dukagjinit", n' Orizë kufi me Dardhë
28. "Stani i Lekë Dukagjinit", n' bjeshkë t' Boçës (Boçit) n' Dardhë.
29. "Roga e Lekë Dukagjinit", n' bria t' Humorës s' Dardhës
30. "Bjeshka e Boçit (t'ollaat Lekë Dukagj.)" n' Humorë t' Dardhës.
31. "Kalaja e Lekë Dukagjinit", n' Bokë t' Qelikut n' Dardhë
32. "Barka e Lekë Dukagjinit" n' Gballë Dushkern n' Onkë

- Nr 15. "Kodra e madhe". Thonë se Lekë Dukagjini kishte
pasë plëng e shpi n' ket vënd. Edhe sod shifen shum
rrënimet shpiash t' Lekë Dukagjinit.
- Nr 21. "Guri i mullinit". N' Murgurush t' Berishës nën Vaa
t' Shqipërisë n' breg t' Drinit, është një qer mullini t' i cili
peshon maa tepër se njëmii okë - mas peshimit t' njëmii
e ethe sod gjindet n' at vënd kështu e pat lënë Lekë Duka-
gjini, e vaba e Drinit s' i und e kaa luejt.
- Nr 23. "Lisi e Bashkimi i Lekës" - Lisi i Lekës është mi Kishë
t' Shën Gjergjit n' Berishë. N' kohë t' Lekës, si thonë, ki-
shte pasë këndë një lis i madh fort n' ket vënd; Leka kurr
kishte për t' baa ndo i gjyqje, t' t'ama fiset e dhent i
mledhte n' kuvënd të ky lis. - Kështu kaa pasë Leka
hënë mirësin e gjatës e bashkimit e Fiseve. —
Bashkimi i Lekës është n' Gafë Hmaar n' Berishë.
- Nr 14. "Ensher e Dukagjinit", kendej Vaan e Spasit si
i thonë sod, se heret kaa pasë këndë Vaa Dukagjinit.
Fjala e konit është, se heret kaa lënë n' ket Enshë
gjyqeti i permëndam i Dukagjinit; ethe mrapa n' ket
Enshë a maa kahë Vaa t' Berishës mledheshin n' kuvënd
t' molhaja Fandor, Hasi, Malvii, Luma me t' gjitha
vrettha e fise. Ish n' kështu t' Drinit kahë Gjakova,
ngrehet një kodër kështu e valtë, si një mullar

57
33. Gjiri i Lekë Dukagjinit - Gjiri i Lekë Dukagjinit n' Murgë & Thomanit n' breg t' Drinit

34. Kalldrami i Lekë Dukagjinit n' ndermyet Karnes e t' Thomanit

35. "Orroji i Lekë Dukagjinit" n' Karnë

36. "Gjytetori i Lekë Dukagjinit" n' Qafë t' Malit, n' Flamur t' Spacit.

37. "Leka e Lekë Dukagjinit" n' ^{Primer} ~~Primer~~ ^{Primer} ~~Primer~~ n' Flamur t' Spacit.

38. "Kroni i Lekë Dukagjinit" n' Korthpule n' Flamur t' Dibrit

39. "Kodra e Lekë Dukagjinit" ... ? ...

40. "Gjytetja e Lekë Dukagjinit" n' Gziq, n' Flamur t' Hushnënit.

41. "Kalaja e Lekë Dukagjinit" n' Karma t' Gziqit, n' Flamur t' Hushnënit.

42. "Mali i Lekë Dukagjinit" n' Disakët, n' Flamur t' ^{Fandit} ~~Hushnënit~~.

43. "Ura e Lekë Dukagjinit" n' Ura t' mardh, n' Flamur t' Hushnënit.

44. "Prasa e Lekë Dukagjinit" n' Sh' Calë n' Ohinisht, n' Flamur t' Hushnënit.

45. "Kë Gjiri i Lekë Dukagjinit" n' Disakë n' Flamur t' Fandit.

46. "Kisha e Shën Nkolli t' Dukagjinit" kahë Deja e Macukllit n' Mat.

N' krahë t' Lekë Dukagjinit, vetem Berisha e Kaba, shi janë këne, se Flamurat tjere t' Onkës s' janë këne

Në ~~Shë~~ - Geg Hyseni (Kroni) (Dibe Doda i Berishës)

"Kullat e Dukagjinit" -

1912.

Boçi e Pali Dukagjinit, prejë së e kishin pasë t' ndëj, men n' Myji, thirreshin Boçi n'zin e Calë n'zin.

Mzin është një katund n' Flamur t' Malitzin. - Kë, thonë, janë vorret e t' allaseve t' Lekë Dukagjinit.

* Kalaja e Dukagjinit "Në Gur të Shpne (Kroni) Difta prej Brendit të Deja me Betycit të Zambit. (17-III-929) ASK. G. K.

117
ekle e lepin
t' cillen e rrethë vala e Drinit për praa, e n' maje t' Ksajë kaapase Kulla e Lekë Dukagjinit, e Kisha e Shën Gjorit t' Himmariës, kë, ditën e Dashkëve mbeteshin me pra Meshe 300 Gjona, 300 Marka, e 300 Nikolla. - Kshin hallqinë t' moçent me lot për fage! -

Ni 32. "Marka e Lekë Dukagjinit" n' Shkallë Dushterr n' Culë. Është një humnere që për një munt i perget barkës a hundës. Thonë se Leka e ndertoj një barkë n' ket vënd e prejë kthihes e lshoj n' Drin.

Ni 33. "Gjiri i Lekës - Gjiri i Levës" n' Murgë t' Thomanit n' burzë t' Drinit është një qer i gjallë me vii (si lug) n' krye, e thonë se Lekë Dukagjini bner xëcte peshk n' Gjiri t' Drinit që është shk nën ket qer, e pshtette rredin (rregjin) n' ketë, e prejë rregjnt është kaa ajo vii n' qer.

Pike s' parit që e lshoj rregjin Leka prejë kthigurit n' gjiri t' Drinit, pra një kabal n' rregj s' cillës i lidhi një peshk n' kthig, e lshoj n' Drin.

Qthë n' and herë tjera e lshoj rregjin, e kulla bane n' rregj t' and herë rreshit.

Ata peshk xëcte Leka n' ket gjiri, që band e hand rreshin e maate me peshk. Bner xëcte shum peshk Leka, selte n' krye t' Prases s' Lo-

Disaa fjalë e gjyqje t'läimna
prejë Lekë Dukaqjinit.

Lekë Dukaqjini u la:

Shpatëgjati Gjyqjin Mirditës,
në Mirditë, (Dukaqjini)
Jeppergjegjmi Trimniën Selitës,
në Selitë.

Enbniën Kthellës.

Imfen Bëshkashit.
Lypen Qultit.

(N' Mirditë Feja =
N' Berishë Gurmia =
N' Shllak Rakia!)*

* „Maa mirë hiku Leka, se met Leka!”

Kje nisi një ditë Lekë Dukaqjini me dalë m' një
pritë me disaa prejë djelmënies s' vet. Tuj u noleshë befaz
m' do dashamirë t' vet Leka, i poeti, per ndo'i fjalë
t' res prejë krahit kahe' ishin tuj ardhun dashamirët.
Si u kallxoj Leka qellimin e vet, kta i thënë: „Ca-

manit, e qitë tri ^{herë} m' pëshkë, qit t' diishin me i
bëa gande furrat m' t' cillat do t' piquej pëshkun. Vam
kë xëte pëshk Leka edhe sot shurret me emen
t' kii „Guri i Lertës e Gjiri i Lertës.”

Shal e Shosh, Lësi, Lot shëntosh! Trimni Besë e Trevesë

* Shalë e Shosh: Trimni, Besë e Trevesë 1

Khani: Lngët. — Plani: Bludët

Nikaj: Curbniën. — Merturi: mniën

Drishti: Qepë. —

2. Hloti: Caricën. — 3. Gmola: Shpaten.

4. Koushati: Kreniën. — 6. Shkreli: Ngurutiën (horjatiën)

5. Kelmëni: Djathin. — Kopeliku: Elbin.

Vorpa: Shjepët. — 7. Damm: Kromen.

Imbani: Gurrjt. —

Ladrina: Bulzen. — Poshima: Kënen

Kakorrig: Lagen një koshig

Kovaja: Djathin. — Këani: Gornorët. —

Barbullushi: Gornorët. — Dikuri: Gornorët.

Shkodra: Tajzë. — Lezrëndi: Djale.

Malcorët: Goshin. — Ladrinorët: Shojakun.

Mirohita: Bure. — Selita: Gine. (D. m. th. :)

Burra Lësi e shirëte e graat t' nura, i Selitë.)

she pak djelm me veti, or Lekë, e m' saa kena m'arë vash, Xyq
t'kan ketua, e prejë t' gjithë anësh t'kan v'm pritot."

Leka atbotë j'u snell djelmniës e n'tha: "I' ktheshena
kehe' kena ardhë, or djelm!" Kta j'u pritne: "Mos per
jeet t'andë, se a m'arë me kthye, e po na xëhet per
frijë e per hithë kjo e dredhume!" Leka u kputi:
"Maa mirë t' thoni hiken Leka se met Leka!"

Shum gjase janë se do t' jete këne nisë me i v'm
pritken trinsit t' Dëjës Lekë Zahariës.

Orse:

Une knjtoj, se vrasë per graa n' ket Shqypni
t'onë, do t' na ketë metë si trashigim prejë Lekë
Dukagjinit. M' saa dihet, prejë historjet, Leka kje
m'aa i pari q'i qiti pushkë edhe e vran trinsin
e Dëjës Lekë Zahariën per shkak t' qmës - per
t' bien e Gjergjit trinsit t' Dushmanit, masi mun
m'at kavaljet pat fillue me vjellë gjak gryka
e pushkës s' giatë e Gjergjusha, e pat fillue me
n' prehe "qishti i shllinës" n' ket Shqypni t'onë.

Deqama e qjagere x'ifill m' binakët (dynakët)
disa shojshim se binaku është qjysë nierit, e per ket arsye
edhe ne e vraftë kush, qjysen e qmimit t' gjakut

Gliti - pasien - Gruda shqiper - Kastrioti
shqiptar - Shkëlzi shqiptar - Shkëlzi elban
Rrjetli shqiptar - Boksi kastriotin - Drishti
qapit - Durrës kromen - Shllaku t' paberrin
Dushmanit qymylin - Pueti lyper -

Imna firmistien -

Shkëlzi e Shosh, lëj' Zot, shushor
Pushtë, Bërë e Trevejë

Per firmistien: 1. Bekajt e Triep

(Lumajt e Bishkashit Durrësaj
Shlijajt e Kastriotit
Bekajt e Gushatit
Gegajt e Shllakut)

Fise t' kqia
Bobi i Shalës - Pilotajt e Shoshit -
Glaca e Kirit - Dogn e Shëgulla -
Boksi i Plautit - Përajt e Gjanit -
Martindrëajt e Komës - Ulicajt
e Trëkalit - Përajt e Trës s' shtrëjtë -
Licajt e Durrës - Bracajt e Dra-
gocit - Vithajt mas Cukalit - Kur-
çunajt e Shllakut - Domajt e Kaj-
vallit (Dushman) - Malutajt n' Toplanë
Merri dreg t' kinë!

do t'leje dorosi e jo maa teper. - Lekë Dukagjini s'i ndej kati gjyqit, e gjaget i ka si nja-nja; se shpiirt per shpiirt, se duken e fal vloti".

Kuvendi i Gjergj Kostiutit e i Lekë Dukagjinit
permii gjage.

(Pejë 1898.)

Skenderbegu i çoj një gjale me shndet Lekë Dukagjinit, tuj e grishë që t'vite n'kuvënd për me n'marrë vesht m'do gjyqje Shqypniet. Leka ju gjegj s'thirrmes s'Kostiutit, e n'ditë t'daame n'gjet n'kuvënd.

Raane n'gjyqje, e shën prinë i pleqmnene, i vmmene e i shqotrueene. N't'kana gjyqje e pleqni që foli goja e Lekës, Skenderbegu ju bota rāmëe, porse n'gjyqje t'gjagove s'i ndejt.

Tuj paa Leka se prejë t'mirit leka i heqi, e prejë t'heqit po leka i miri, i tha Skenderbegut: "Gjaku i t'mirit e i t'heqit do lënë si një një, e t'kenë një emim."

"Lee qabim, o Lekë, ja pritë Skenderbegu; gja ku i t'mirit s'do perrie me gjak t'heqit."

Skenderbeg, i tha Leka, del i miri prejë t'heqit, e i heqi prejë t'mirit."

Shali & portdrin, { Shiroka
gjind'a potin
Carton i Çepës (Hajval

4/15

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

„Gjyggim t'ëm s'e luej, i tha Shkenderbeu, dhe kam me
me vegue gjakun e t' mirit prejë t' keqit“.

„Shko prate t' t'âmë, Shkenderbeu, i tha Lekë, e ajo ka
me t' hallone se e kee pasë taten t' keq - per duke-, e prejë
atit t' keqit kee dale ti i mirë.“

Shkenderbeu, as pat shka me i thënë Lekë,
as s' desht me hanger gjalen e folun, por e lënë ket
gjyggjë pa e kputë per një herë, e u dha kunoçdi.

Sas rojt n' shpirt Shkenderbeu i tha s'âmës:

„M' difto me t' drëjt, ori nânë, a këne i mirë a i keq
per duke ëm aat? a mos kee pasë shtat e dhënë
me t'oterkënd?“

Ë ama i perqjegji: „Shtat e dhënë pasë
me kënd s' kam, ori bir, e yt aat ka pasë këne i
keq per një, e prejë atit t' keqit kee dale ti i mirë.“

Shkenderbeut s' i hinë m' kime loto fjalë
e kurrsi s' i xini besë s'âmës, një qi e bani me i
bëa kee m' Unjllë t' Sh' Markut. Ë ama me dorë
m' Unjllë t' Sh' Markut i bani ket kee: „Shëjte been
e Lotit, e si e bafsha m' ndimofte, yt aat ka bënë
i keq, e prejë atit t' keqit kee dale ti i mirë.“

Shkenderbeu m' k'otroq m'at, per permas
bees s'âmës tha: „Pasë met si tha Lekë!“

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

"A me ndjekë fisi fisin per gjak?"
 - Kuvendi i Lekë Dukagjinit e i Gjergj Kastriotit. (Pejë 1898.)

Lekë Dukagjini e Shkenderbegu raan n'kuvend per me daa pimen e gjagere per kake e ndjekmja e fisit.

Shkenderbegu tha: "Gjaku e terheket (thithe) gjakun", e per ket arsye anare fisi i t'vramit e ndjekë per gjak dora rin e fisin e kii mare."

Lekës mule i pelqej kuy gjyge, e mule desht me ju rin.

Që t'merrte me ja mule menden Lekës Shkenderbegu, dan me i shndrme dyq fmiu porsa t'lejshin prejë dyq djerth a dy fisesh, njanin prejë deret t'madhe e fisnike, tjetrin prejë deret t'nji skamnorit e t'fisit kaq.

Ferishten fisnike ja dha s'amës s'skamnorit, e ferishten skamnore s'amës fisnike. e t'i ritshin.

Që n'mkëmnë fmiu. filluene me dale nder portaloqe per me luejt me fmiu t'tjerë.

Djali i skamnorit, i ritun n' deer fisnike, rrite i perbenjasun (i perbaltun) e tuj luejt me lloq e gjith-herë shytë e mytë n' baltë e i ndijet, e djali fisnik i ritun n' deer t'skamnorit, rrite i dline e i nahranshem, e kuer delte me luejt, merrte nji shkop a sda, i luypte

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

kalorëz, e ngjitte vrap termale të poshtë me madhmii, kë-
se është an'shpine të kalit.

Skenderbeu e Leba rriishin tuj i soditë.

"E Lekë, foli Skenderbeu, a t'nmshet mëndja se
gjaku e terhiqë gjakun?"

Leba ishte tuj paq dhe vetë pimen, porse më-
nden e vetë s'e ndroste: "Ajo është lojë fmiish" i tha Shen-
derbeut.

Lekë, Mërm mrapa, Lekë, i tha Skenderbeu, e t'ohojmë
nder vorre."

U quaq i nmerne me veti edhe ato dy
fmi e shkene neder vorre.

E cilne një vorr t'parve t'djalit fismik
e tjetrin t'djalit t'skënnorit; i snerne dy kociz prej
dy vorresh. U shpene qishtat dy djelmve ssa me
qitë pikën e gjakut. Atbotë Skenderbeu nmer ashtin
e t'parve t'skënnorit edhe ja afroq qishtin e per-
gjakun t'djalit fismik, e ashti mik e thithi
gjakun e qisht. Mmer ashtin e fismikut ja afroq
qishtit t'pergjakun t'skënnorit, e as ky s' e
thithi at gjak. I mœnnit ashtin e fismikut
ja afroq qishtit t'pergjakun t'djalit fismik, e
ky e terhoq gjakun tuj ja perthaa qishtin djalit,

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e ashtin duet edhe me asht e me gjak t'skënnorit,
sejçilli asht e tërëq gjakun e vet.

"E kashti, o Leka, a t'mushet mëndja me
ju vijnë gjyggjit t'ën? A pavarë se gjaku e thithë
gjakun? tha Shkenderbeu.

Leka met paa kaa, porse s'u gjegjë
me ju baa kamee atij gjyggjit, per ket arsye:
"He baa me lënë Hanin qe t'ndjekin gjaku
gjakun, tha Leka, e me vrasa n'vllaznin e
fis marë per gjak, kishte me dalë fare
Shqyptari!" - E u dorë prishas n'ket gjyggjë,
e met qe, m'reth t'sundimit t'Skenderbeut
t'ndjekin vllaznin e fisin e shpish e dorasit
per gjak, e m'reth t'sundimit t'Lebës
met "Gjaku mas gishtit, e per doam zjar-
mit, jashta prëndim m'prëndim (24 sahat)
mos me ju anejt gjakut."

"Pse ma derdhe thesin?"

"Pse ma mushhe thesin?"
(Kurbin Laç, Sebaste, 1908)

U martue një djale e mas disa ditësh
u qe tjetri edhe ja grabiti gruan.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

*U shlyq pîna, e grneja n njëjt me barrë prejë
atij q' e grabiti.*

*Një ditë e qiti ndha k'xone gnes (burrin
me hurre) e ndërhi m' k'ë, e cillor ishte me shtat' xani. -
Drodh pushken edhe e la shakull (dehët) m' ndhë k' m'ndhe.
Si n muer vesht pîna, n que aj q' e pat grabitë gnen, e
si mirra para k'aje ju pelne m' shpinë k' shogit k' gnes
(dorërit) per me e ndrrue me gjaka k' gnes.*

*Tij ndjekë njani e tjetri një hibe i qiti
shkeln m' një kuvënd k' ishin mledhë dheq e dhent
per me plegue do pîna, e n' ket kuvënd na ndoll
her dhe Lekë Dmbagjini, i cilli ishte dhe kryet e
pînes.*

*Kar dy mung, të cilët ndollu njani më
nji krah e tjetri më tjetrin, e tui m' muerit m' n
ra' per mjetit plegue të theut të mledhun në
kuvënd, fillene me j' n germushë shogit shogit
me armë të ngreftë. - Aj q' ja pat grabitë
gnen shogit, britë: „Ose m'a derthe thesin?“
e tjetri britë: „Ose m'a mbushë thesin?“*

*U que Lekë me leq, dhe i ulve
të dy më tokë. - I permbasi e muerue
vesht pînen, Joci Lekarati q' ja kishte*

*Grabitë gnen shogit: „A mbjellët ara e huer
p' lëje të rot?“ - „Jo, i përgjigji aj. - „Ti
p' aske mbjellë aren e huer, p' aske
mbush thesin e huer, p' lëje të rot
i the Lekë, e i rot është i h' me j' a v' n
koren arës, e me derthe thesin e vet
në rrugë të mathe, e rot të ketë p' as
thesi e kokrooshin fulat e rogjt e malit,
se i rot i thesit s' është në detyrë me
t' n përgjigje darrit q' të gjat. - Gueja
është këne lidhë me hurre me ket
djale, është këne ara e ti, është këne
thesi i ti. D' a, Kush q' n' n' e
huerin i rroftë m' n' e jo dobija.
Barra k' shken gjak huer, e ti m'
n te shqiza, e muer se i ndrron djale
me ket djale m' a, s' per gjak të
gues. Ky, dorërit, do të j' n laje zjar
kun pînes s' aje, e me ndëje p' a
ndore e besë. Të gjithë dheq rane
në mende të Lekës, e kështu n
d' n' n' n'.*

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

L. V. Lek Yubani

n'liber t'vet, "Imledhumb'e kângoc, etr." shtypshkrme në Trështë (Tirist), n'vjetë 1871. qe shka shkruen, e sa hapët i nep rrethit kû mahet Ghamini i Lekë Dukagjinit.

"Fiset e dy Dukagjinit, t'Ghalës e t'Ghoshtit, t'Onkës, t'Ghalës e t'Malit t'kii, t'Mirditës, t'Matjes, t'Krimave t'Kerbue t'Enrës, t'Thkellës e t'Gelitës, Kojmëndi e Pëdhâna, e majnë me uell e me kujdes t'madh Kaminin e Trësit t'Kershem t'kyne t'Lekë Dukagjinit Shqyptarit." — Posë ktyne qî i perrmëndë L. V. Yubani, edhe kto vënde e majnë Ghaminin e Lekës: Brânxa-Pëshkashi, Serlati, qî shkojnë me tre Flamurat e Thkellës. Gater Flamurat e Malcës s'Lexhës: Kryezeri, Velja, Manatia e Bulgri, t'cillt me një ëmen thirren Flamurat e Kurbës. Flamuri i Kurbinit me 16 katinde përtë një e Matës. — *Gashi - Kiamigja Nishor e Martari*
"në shtet qe ka këndi Lekë"

Prâa, shko n'Pejë e n'rrethe, thonë se janë Dukagjinas; n'Perrënd e n'Gjakovë n'rrethe Dukagjinas; n'Has, e t'thotë: "Ktû ka pjellë Lekë Dukagjini" n'Ghalë e Ghosht, Dukagjinas, e t'thonë: "Une janë hunda e Lekë Dukagjinit." Costripa, Thllaku e Onka, Luma

Toplana

Shë misë t'ut a' Leta,
se t'ut a' oorri i Leta's
(Gjakova)

Gillë në Gur të Shpirtë - Kacanik, e del në Mitrovicë të Kosovës e gjithkush merr në firmë i Dukagjinit, gjigjohen e pleqna her me Ghaminin e Lekë Dukagjinit

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e kërdua Dukaqinas. Del n' durë e n' hat, nder
 gjyqje e pleqnii mas Flamurit t' Lekës shtrohen
 pengjet. N' tre Flamurat e Thellës, Kamini i Lekës;
 n' katër Flamurat e Gjuhës, Kamini i Lekës; n' Flamur
 t' Kurbinit, Kamini i Lekës; N' Flamur t' Vënës,
 t' Nënajës, t' Marmshiqit e n' tjera malcina
 mii Kine, Kamini i Lekës me pak ndryshime;
 nder Malcina t' Mahaja e t' Dogla Kamini i
 Lekës, me pak ndryshime. — Mënd t' tham
 se, qadi n' maa t' mādhen pjesë t' Shqypmies
 Kamini i Lekës Dukaqinit i vëndon pënët,
 shqatrron ngatresat, ^{i ndreq} pajton ~~pa~~ cëmrat, gjagjet
 pajton; qiolit, djeg, e get prejë prethit
 t' vet, prejë Flamurit, bā heqin e kryekyesin.
 Kamini i Lekës, atii qi quton me in pervarë,
 ja lën token baar (djerr-mahajër), e pënët
 ja pret edhe e sodum me biiin e me dhe.
 Me qillne se del mēndë, ndokensh, a bān ndo'i
 fage t' xerë t' mādhe, tuj ja lshue rangu
 katundit a Flamurit, Kamini urdhnon
 me e bāa batore, e me e grūi prethas. ka-
 kindisht-bā heqin-kryekyesin, e gjakun
 e tii e bān hupës. & tr. etr. etr.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)